

MAGYAR FILM

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

BUDAPEST, 1939 JULIUS 29.

EGYES SZÁM ÁRA: 60 FILLÉR.

I. ÉVFOLYAM 24. SZÁM.

IGEN TISZTELT IGAZGATÓ ÚR!

Az 1939/40 szezon három első 20th Century-Fox filmje elkészült. Amikor ezeknek a bemutatójára tisztelettel meghívjuk Önt, nem mulasztjuk el megjegyezni, hogy a három film nem produkciónk kiválasztott legjava, hanem valóban sorrendben elkészült első három filmünk.

Nem használunk dícsérő jelzőket, nem mondjuk, hogy csúcsművek, hogy ilyen jó filmek még nem kerültek közönség elé. Csak az a kérésünk: Ön személyesen tisztelesen meg bennünket a bemutatón! Ön személyesen alkosson magának véleményyt arról, hogy milyen termést ígér ezidén a 20th Century-film produkciója!

Kiváló tisztelettel

FOX FILM R. T.

M Ű S O R:

Hétfőn, 1939 július 31-én
d. e. fél 11-kor a

SCALA FILMSZINHÁZBAN

DON AMECHE és a
3 RITZ BROTHERS

Dumas örökéletű regényének paródiájában:

A HÁROM TESTŐR

Partnereik:

Gloria Stuart
Joseph Schildkraut
Lionel Atwill
Binnie Barnes

Rendezte: ALLAN DWAN
DARRYL F. ZANUCK pro-
dukció

Kedden, 1939 augusztus
1-én d. e. fél 11-kor a

SCALA FILMSZINHÁZBAN

A szezon első nagy expedi-
ciós filmje:

KONGÓ a fekete extázis

Vad népek és vad állatok
országában készült ez az
izgalmas, érdekes film,
amelyet magyar hangos
szöveggel konferál végig:

PLUHÁR ISTVÁN

Készítette a
ROOSEVELT-A. DENISE
kutatóexpedíció

Szerdán, 1939 augusztus
2-án d. e. fél 11-kor a

SCALA FILMSZINHÁZBAN

HUGO VICTOR gigá-
szti regényének amerikai
filmváltozata:

A NYOMORULTAK

A főszerepben:
FREDERIC MARCH
CHARLES LAUGHTON
Frances Drake
Rochelle Hudson
John Carradine stb.

Rendezte:
RICHARD BOLESZLAVSKY
DARRYL F. ZANUCK pro-
dukció

**A hangos
filmgyár-
tás legmo-
dernebbül
berende-
zett telepe**

**HUNNIA
FILMGYÁR
R.T.**

**Budapest,
XIV., Gyar-
mat-u. 39.
Telefon:
*277-999**

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

ELSŐ ÉVFOLYAM 24. SZÁM.
BUDAPEST, 1939 JÚLIUS 29.

Megjelenik minden szombaton

Főszerkesztő:
ÁGOTAI GÉZA dr.

Felelős szerkesztő:
VÁCZI DEZSŐ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI. Andrassy út 69.
Telefon: 113—305

Postatakarékpénztári
csekk számla száma: 15.410

Kiadótulajdonos:
a Színművészeti és Filmművészeti
Kamara

Felelős kiadó:
Lieber László dr.

Kiadóhivatali főnök:
Gyimesy Kásás Ernő

Előfizetési ár:
egy évre 30 pengő
fél évre 16 pengő

TARTALOM:

Nemzeti magyar filmművészet	1
Módosító rendelet a gyártás támo- gatására	2
VII. Nemzetközi Filmművészeti Ki- állítás Velencében	3
Kevesebb gyenge külföldi filmet: Kádár Miklós	3
Kultúrfilm	4
Oktatófilm	4
Mit jelent nemzeti szempontból a magyar film Amerikában? Gy- imesy Kásás Ernő	5
Kovács Gusztáv röpirata: M. P.	6
Lapszemle	6
Mozi: A mozgófényképezemekben ma- gyar nyelvű mozgófényképek kö- telező bemutatása	7
Fix, vagy améta?	8
Új filmek: Péncz áll a házhoz	9
Nehéz az élet	9
A sejk fia	9
Premier Plan: Palugyay Miklós dr.	10
Hírek	10
Technika: „Arriflex” normálfilmes kézi fel- vevőgép: Makay Árpád	11
Az egyenletes filmmozgás: Katz Ervin	12
Kinotechnikai Társaság: Beszámoló a Magyar Kinotechni- kai Társaság első félévi működé- séről az 1939. évben: Pulvári Károly	14
Műterem	15
Híradók	15
Premier mozik műsora	15
Külföld	16
Szakirodalom	16
Kedvezményes utazás	III
Filmcenzúra	III

Készült a Centrum Kiadóvállalat Ri-
nyomdájában.

Budapest, VIII. Gyulai Pál utca 14.
Telefon: 144—422, 144—423.

Felelős vezető: Kulcsár József

MAGYAR FILM

Nemzeti magyar filmművészetet!

Több mint egy éve folyik a legkomolyabb harc a nemzeti filmgyártás-ért. A két zsidótörvény rendelkezései, a Filmművészeti Kamara felállítása, valamint a nemzeti magyar filmgyártás megteremtése érdekében hozott egyéb rendelkezések következtében

lassanként letűnik minden és mindenki, ami és aki a múlt kifogá-
solt táborához tartozott. Elsősorban alakult át a gyártás frontja.

Színészek, rendezők, gyártók, stb. nagy számban távoztak a szakmából. Részben külföldre mentek, részben másutt kerestek megélhetést. Ezt követi a kölcsönzők és mozisok frontjának átalakulása a zsidótörvény szelle-
mében.

Az átalakulást megnehezíti a filmgyártásban bekövetkezett válság, — a Hunnia Filmgyárban hosszú időre leállított forgatás, — melynek követ-
keztében

az amúgy is megrázkódtatással járó átállítási folyamatból még
nehezebben alakulhat ki az új filmgyártás.

A gyártásért folytatott küzdelemben gyakran háttérbe szorulnak a művé-
szi szempontok, ami miatt végső sorban a nemzeti magyar film szenved.
Kétségtelen, hogy

első a filmgyártás, második a művészi színvonal.

Csak nyugodtabb légkörben várható, hogy a sokat emlegetett magyar nem-
zeti filmművészet önmagára talál és kielégíti azokat a jogos kívánságokat,
melyeket a keresztény Magyarország a filmtől megkövetelhet.

Mégis, ha nem várható a mai nehéz helyzetben azonnal a teljes ered-
mény és

ha hajlandók vagyunk az átállításhoz szükséges időt türelemmel
kivárni, amíg a nemzetinek és magyarnak nevezhető fil-
m művészettel szemben fokozottabb igényeket támasztunk,
annyit ma is mindenki teljes joggal elvárhat, hogy legalább a szel-
lem és a stílus legyen magyar és nemzeti.

Az a gárda, amely a filmgyártás területéről kivonultak helyébe lépett, min-
den vonatkozásban igyekezzék azt nyújtani, amiért az áldozatokkal és meg-
rázkódtatásokkal járó átállítás végrehajtását elhatározták.

Az átállításnál

nem az volt a legfőbb cél, hogy az eddigi zsidó színészek, rende-
zők, gyártók stb. helyére keresztények lépjenek, hanem a filmmű-
vészetnek, mint kultúránk egyik leghatásosabb eszközének és szé-
leskörű terjesztőjének az újjászületését biztosítani. Magyar nem-
zeti kultúrát, szellemet és stílust akarunk a keresztény Magyar-
ország filmgyártásától!

Ehhez pedig nem elégséges, hogy a zsidók helyére kamarai tagok lép-
jenek. Az is kell, hogy a kamarai tagok megvalósítsák azt a magyar film-
művészetet, amelyet a jövőben minden áron meg kell teremteni.

Ez azt jelenti, hogy

a kamarai tagság nemcsak jogokat ad a kívülmaradottakal szem-
ben, hanem súlyos kötelezettségeket is ró a felvettekre.

Megengedhetetlen, hogy a Filmkamara korában filmkamara tagok foly-
tassák a magyar filmgyártás letűnt éveiben burjánzott körüli szellemeske-

dés émelvítő stílusát. Lehet, hogy ez egyeseknek ma még talán tetszik, de nem tetszhetik a keresztény Magyarorszáért küzdők nagy tömegének.

A film feladata nemcsak a szórakoztatás, hanem a szórakoztatáson keresztül a nevelés. Új stílusra, nemzetj magyar kultúrára kell nevelni a nagyközönséget.

Ez nem lesz nehéz, mert erre vár a közönség! Semmiesetre sem szabad azonban nemzeti, magyar jelszó alatt a múlt szellemét és stílusát továbbtenyészteni! A jólismert zsidó figurákat teljesen felesleges ma a keresztény kamarai tagoknak új életre kelteni, annál kevésbbé, mert ami még érthető lehetett ezen a téren a zsidó művészeknél, egyáltalán nem bocsátható meg keresztényeknek. Akkor már inkább zsidóktól nézzük továbbra is az ilyen filmművészetet, mint keresztényektől, mert az utóbbi sokkal rosszabb.

Fogjunk össze szellemi téren is!

Amikor megindul végre a filmgyártás és néhány film elkészülhet, ezekben ne folytassuk a múlt kifogásolt irányát.

Lehetetlen, hogy ne tudjunk eljutni új célunkhoz. Csak nem szabad mellékvényre térni a megkezdett útról.

A lassan-lassan meginduló magyar filmgyártás minden munkásának tudnia kell, hogy mit vár a filmtől a magyar kutúra.

Hiába volt a nagy őrsgváltás, ha az új harcok nem hozták magukkal az új tábor nemzeti, magyar szellemét. Keresztény nemzeti magyas stílus és szellem nélkül nem következhet be a magyar filmgyártás megújodása!

Módosító rendelet a gyártás támogatására Nem értjük a boletták rendezését

Az 57.750—1939. sz. belügyminiszeri rendelet, melyet MOZI-rovatunkban közlünk szósz szerint, újra szabályozta a magyar filmgyártás támogatására korábban kiadott rendelkezéseket. Változatlanul fenn tartja a rendelet azt a korábbi intézkedést, melynek értelmében a mozikk műsorukat az 1939—40. játszási évben, hasonlóképpen, mint az előző években, úgy kötelesek összeállítani, hogy az 1200 méternél hosszabb játékfilmek 20%-a Magyarországon készült magyar nyelvű film legyen. Ennek a 20%-nak a fele Magyarországon magyar nyelvre utólag áttett és a cenzurabizottság részéről erre a célra alkalmasnak talált mozgókép is lehet.

A kísérőműsorok évi arányszámát megállapító nemrégien kiadott rendeletet, melynek értelmében ezek 30%-a Magyarországon magyar nyelven készült hangos ismeretterjesztő, oktató-, kultur-, riport- és rajzfilmekből állítandó össze, némi módosítással szabályozta újra a most megjelent rendelet. A leglényegesebb az a módosítás, amely a híradó-

kat kivette a százalék kiszámítására alapul szolgáló mennyiségből.

Ugyancsak újra szabályozta a rendelet a nagy boletták kérdését. Amikor a MAGYAR FILM-ben legutóbb kértük a cenzurajegyek rendezését, azt a megoldást javasoltuk, hogy a boletta-rendszert egyáltalán meg kellene szüntetni és a külföldről behozott filmek után készpénzbefizetéseket ajánlottunk, amely összeg azután év végén elosztásra került volna a magyar gyártók között. Az új rendelet azonban egészen másképp szabályozza a boletták kérdését.

Mindenekelőtt sajnálattal kell megállapítanunk, hogy a rendeletnek ez a szakasza hiányos és főleg érthetetlen. Nehéz megállapítani, hogy tulajdonképpen mit ír elő. Érdeklődtünk illetékes helyeken, hogy miként kell értelmezni a rendeletnek ezt a szakaszát és azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a külföldi filmek után befizetett 2000 pengőből, illetőleg beszolgáltató bolettákból összeszetevődő összeg egy részét az Országos Nemzeti Filmbizottság kapja,

hogy ezt a gyártás támogatására használja fel, míg a másik része a cenzurabizottság pénztárában marad és ebből az arra különösen érdemes magyar filmeket jutalmazza. Hogy azonban miképpen támogatja ebből a pénzből a Filmbizottság a gyártókat, valamint, hogy milyen alapon jutalmazza a kiváló filmeket, arról a rendelet egyáltalán nem intézkedik.

A hiányos és érthetetlen intézkedés legnagyobb hátránya, hogy nem járul semmivel sem hozzá a gyártási kedv kialakulásához. Ugyanabban a bizonytalan helyzetben hagyja a gyártókat, amelyben eddig voltak. A vállalkozók megint nem tudhatják előre, hogy milyen támogatásra számíthatnak biztosan a boletták révén.

Pedig azt vártuk, hogy rendet teremtenek végre ebben a kérdésben. A boletta eredeti elgondolás szerint a gyártókat illeti és mindent, ami ezen a címen befolyik, a gyártóknak is kell adni. Az lett volna a helyes, ha egyáltalán eltörlik a bolettát, amely sok üzérkedés alapjául szolgál. A külföldi filmek után nem bolettában, hanem pénzben kellene fizetni a behozó vállalatoknak és ezt az összeget bizonyos százalék levonása után, amely a különösen jól sikerült filmek díjazására szolgálna, kellene szétosztani úgy, hogy a gyártó előre tisztázva legyen azzal, hogy mire számíthat. Ha évente 180 külföldi filmet hoznak be az országba, akkor 2000 pengős befizetési alapon 360.000 pengő gyűlne össze, amelyből bizonyos összeget, pl. 60 ezer pengőt jutalmazásokra lehetne félretenni és a többit kellene felosztani a gyártók között. Így pl. évi 20 magyar filmet számítva, egy-egy gyártóra 15.000 pengő jutna.

A gyártási kedvet feltétlenül kedvezően befolyásolná az a tudat, hogy ha az elfogadott forgatókönyv alapján megfelelően elkészítik a filmet, biztosan számíthatnak ilyen vagy olyan összegre. Az összeg nagyságát ebben az esetben nem lenne nehéz kiszámítani. Ezzel szemben a mostani rendezés ismét teljes bizonytalanságban hagyja a gyártókat.

Ismételten arra kérjük tehát az illetékeseket, hogy fontolják meg újra ezt a jelentős kérdést és legalább a bolettarendszer helyett javasolt kedvezőbb megoldással siessenek a mai bizonytalan helyzetben támogatódzó gyártás segítségére.

VII. Nemzetközi Filmművészeti Kiállítás Velencében

Hetedszer tartják meg idén a *Biennale* filmversenyeket a velencei Lídón. A kiállítás augusztus 8-án kezdődik és előreláthatólag 18 délutáni és 18 esti bemutató keretében zajlik le.

A *Biennale* célja az évenkénti beszámoló a filmművészetnek, mint művészeti, intellektuális, tudományos és nevelő eszköznek a fejlődéséről.

A kiállítási felvételek értelmében minden nemzet maga választja ki a benevezendő filmeket, csupán a bemutatásra kerülő filmek számát korlátozzák a versenyszabályok.

Ezek szerint az évenként legfeljebb 25 filmet gyártó államok egy, a 25 és 50 film között gyártók 2 játékfilmmel, 50 és 100 közt 3, 100 és 150 közt 4, 150 és 200 közt 5, 200 és 300 közt 6, 300 és 400 közt 7, 400 és 500 közt 8 játékfilmmel nevezhetnek be.

Rövidfilmeknél mindig eggyel több mutatható be, mint az illető ország játékfilm arányszáma.

Egynél többet bemutató országok filmjei közül a felének premier-bemutatónak kell lennie.

A zsüri két esetben utasíthat vissza benevezéseket: 1. ha már a tavalyi velencei verseny előtt forgalomba-hozott filmről van szó; 2. ha a film valamely más nemzet érzékenységét sérthetné.

A játékfilmek jutalmazására 10 serleget, míg a rövidfilmekre 6 plakettet tűztek ki az idén. Ezenfelül még néhány éremmel jutalmazhatja a zsüri az erre érdemesnek ítélt filmeket, színészeket, rendezőket, stb.

A zsüri a kiállítás elnökéből, főtitkárából, valamint minden résztvevő nemzet egy képviselőjéből, a Nemzetközi Filmkamara kiküldöttéből és a Filmkiállítás elnöke által kijelölt három tagból áll.

A résztvevő filmeket július 15-ig kellett benevezni és a kópiákat július 25-ig elküldeni a velencei kiállításra.

A magyar kormányt, mint más esztendőknben, az idén is Villani Lajos báró dr., követségi tanácsos képviseli a filmversenyeken, míg az Országos Nemzeti Filmbizottság részéről előreláthatólag Balogh László dr. miniszterelnökségi min. osztálytanácsos és Bornemisza Béla iparügyi miniszteriumi műszaki tanácsos vesznek részt a kiállításon.

Az Országos Nemzeti Filmbizottság választása szerint az ezévi velencei filmversenyeken két magyar játékfilm: az 5 óra 40 és *Bors István*, valamint négy rövidfilm, a *Hazatérés*, *A magyar falu mosolya*, a *Beszélő kö-*

vek és az *Östehetségek* indulnak a versenyen.

A MAGYAR FILM szerkesztősége nevében Ágotai Géza dr. főszerkesztő vesz részt a kiállításon és ő fogja tudósítani lapunkat az érdekesnek ígérkező nemzetközi esemény minden részletéről.

Kevesebb gyenge külföldi filmet!

Irta:

KÁDÁR MIKLÓS

A magyar filmgyártás problémája már túlnőtt a szakmai kereteken. Országos ügy lett belőle. Vezércikkek, országos hozzászólások hangzottak el nap, mint nap a magyar filmről. Úgy látszik, a sok cikk, beszéd, deputáció megtette hatását, mert, ha átmeneti intézkedéssel is, de mégis megindult a gyártás a Hunniában. Reméljük, hogy a magyar filmgyártás ügye véglegesen is megnyugtató elintézésre nyer és a gyártás, vagy nemgyártás problémája egyszersmindenkorra lekerül a napirendről. Ennek a kérdésnek elmúltával ismét ráterelődhetik a figyelem az egyéb kérdésekre is. Ezek közé tartozik nem utolsósorban a külföldi filmek behozatalának a szabályozása.

Itt is, ott is hallatszottak már hangok ennek a kérdésnek rendezése érdekében, de akkor sokkal súlyosabb probléma terelte el róluk a figyelmet. Ezek szerint a vélemények szerint sok a külföldi film. Ezt súlyosbítja az a körülmény, hogy ezeknek a filmeknek meglehetősen nagy százaléka művészi szempontból is kifogásolható. Természetesen ezek a filmek ennél fogva a kívánt üzleti eredményt sem érik el.

Hogy ezek a vélemények mennyire időszerűek és jogosak, azt az alábbi adatok és példák igazolják:

Magyarországon az 1938-as naptári évben bemutattak 211 filmet. Ezek közül 31 magyar film volt, tehát 180 a külföldi. Ezzel szemben a napokban olvashattuk, hogy Németországban az elmúlt szezonban 175 filmet mutattak be. Hozzá is tette a híradás, hogy üzleti szempontból különösen jól sikerült ez az évad, de még ebben az esetben is feltűnő ez a számarány, különösen, ha azt is figyelembe vesszük, hogy Németországban az összes bemutatott film száma volt 175 — bentfoglaltatik tehát ebben a számban a német filmek száma is — míg

nálunk kizárólag a külföldi filmek száma 5-tel felülmúlja azt. Németországban tavaly januártól júliusig bemutattak 67 filmet, nálunk ugyanezen idő alatt 99-et (ebből magyar: 14.). Az idei első félévben a németeknél bemutatott 57 filmmel szemben Magyarországon 111 film került bemutatásra. Ezek a számarányok csak akkor kerülnek igazán helyes megvilágításba, ha számításba vesszük a német filmpiac nagyobb felvevőképességét.

A premiermozik túl vannak terhelve filmmel, legtöbbje nyáron sem csukja be kapuját, hogy kötelezettségeinek eleget tehessen. A sok lekötött gyengébb film mellett pedig nagyon nehéz tartós sikert aratnia egy-egy értékes filmnek. Háromhetes premiersorozat már sikernek számít, holott külföldön nem tartoznak a ritkaságok közé a többhónapos premier-sorozatok sem, sőt a kiugró sikerek félévig is műsoron vannak. Nálunk az idén mindössze 4 film dicsekedhetik négy-nél több premierhéttel. Ezek közül pedig kettő milyen viszontagságokon ment keresztül éppen a túlszűfolt bemutatókötelezettségek miatt! Mindnyáján emlékezünk a *Hőfehérke* esetére. Egyik premiermozi-ból a másikba, ott is hosszabb-rövidebb kényszerszünetekkel került a közönség elé az utóbbi idők legnagyobb sikerű filmje. A *Füák városa* is egy hét után lekerül a bemutató-mozi műsoráról, hogy több mint egy hónapi várakozás után másodszor már elinduljon diadalútjára. A közönség is természetesen szívesebben megy jó filmért moziba. Ezt bizonyítják a régi, nagyszerű filmek felújításokon, vagy vasárnap délelőtti matinékon elért sikerei. Valószínűleg a *Hőfehérke* a huszonegynéhányadik héten is jobb üzleti eredményt ért volna el, mint sok film az elsón. A francia filmek divatba jötté is csak fokozza

filmbehozatalunkat. Egyre több a francia film, az utóbbi időben ezek között bizony több gyenge darab van.

Ezt a kérdést meg kell oldani. Vagy művészi szempontból szigorú cenzurával, vagy számbeli korlátozással, vagy akármilyen más módon. Érdekes és ötletes az az elgondolás, mely szerint a jövőben a kölcsönző minden két francia film mellett egy magyar filmet kötelei forgalomba hozni. Ez kétségtelenül előbbre viszi a magyar filmgyártás ügyét. De itt vannak az amerikai világcégek képviselői is. Ezek kétségtelenül az amerikai filmgyártás színe-javát, mely nélkül el sem tudnók képzelni a magyar filmpiacot, helyezik el. Vannak azonban ezeknek a cégeknek gyenge, vagy csak az amerikai közönség számára élvezhető filmjei. Ezeket éppen úgy forgalomba hozzák, mint az elsőrendű, vagy közepes filmalkotásokat.

Nehezsítsék meg a művészileg gyengébb filmek forgalmazását. (Esetleg ezeknek két cenzurajegyvet kelljen beszolgáltatniuk.) A nagy amerikai cégeket pedig bele kell valahogyan vonni a magyar filmgyártásba.

Most, a magyar film újjászületésének kezdetén kell rendezni a kérdést. Érdeke ez a magyar filmgyártóknak, a mozisoknak és nem utolsósorban a közönségnek.

OKTATÓFILM

Beszámoló az 1938-39 iskolai év filmoktatásáról

A VKM Oktatófilm Kirendeltség Közleményeinek júliusi száma rendkívül érdekes adatokkal ismerteti a múlt év eredményeit. Az első rész az állami iskolák filmoktatásáról számol be. Megállapítja, hogy a most befejezett harmadik filmoktatási tanév beváltotta a hozzáfűzött reményeket. Az 1935-36. évi megindulás után az első esztendőnek tulajdonképpen az 1936-37. iskolaévet kell venni, amely évben 102 filmet 1728 kópiában 10.677 filmegységben használtak fel az iskolák. A következő évben már 18.761 filmegységre rúgott az iskola filmek felhasználása, míg a harmadik évben, 1938-39-ben már 27.232 filmegységet használtak fel az iskolák. A második év 40 százalékos fejlődésével szemben tavaly tehát 45 százalékos emelkedést láttunk. Minthogy minden filmhasználatról jelentést adnak a központba az iskolák, az elmúlt évben több mint 27 ezer jelentés érkezett az iskolai filmvetítésekről. A közlésekből megállapítható, hogy a filmet a tanárok az eredeti elgondolás szerint a tanmenetbe illesztve használják, miáltal az oktatófilm igazi szerepköréhez jutott. Általános a vélemény, hogy a filmes tanítás az anyag közlését könnyíti meg a tanárnak és a tananyag megtartását biztosítja a tanulónak. Több anyagot rövidebb idő alatt sokkal biztosabb eredménnyel tanítanak filmmel, mint film nélkül. Bevonult a film a klasszikus és modern nyelvek tanításának óráira is, sőt a hittanórákon használt filmek száma is állandóan növekszik, bár itt jár a legnagyobb nehézséggel a filmes tanítás.

A fejlődésre jellemző, hogy az elmúlt évben 50 új filmmel gyarapodott az oktatófilmek száma. A filmeket általában 10-10 kópiával kezdik, s azután az évi szükséglet szerint készítene új kópiákat. Egyik-másik filmről már közel 40 kópia is készült. Az elmúlt évben a másolatok száma összesen 3875-re emelkedett, ami az előző évhez viszonyítva 58 százalékos emelkedést jelent. Az általában 120 keskenyeméretes tekercseket a vidéki iskolák postán, a pestiek futárszolgálat útján kapják. Naponta átlag 180-220 filmtekercs jön és megy. Jellemző, hogy az évi postaszállítás költsége — az alacsony keskenyfilmszállítási árak mellett — 8000 pengőt tett ki, míg közel 1000 pengőbe került a pesti futárszolgálat. Az állami iskolák felszerelésére 6700.— pengőt, vetítőgépekre 18.700 pengőt költött a VKM Oktatófilm Kirendeltség az elmúlt évben. A

hang-
és
képanyag
a
legtökéletesebb

növekvő forgalommal igen sok új keskeny filmorsóra volt szükség. Az 1938-39-es tanévben 6000 pengőt fordított a Kirendeltség az orsók beszerzésére. Az évi 28.000 filmegység gondos javítása folytán naponta átlag 17.000 méter film megy át a javítók kezén. Ez napi 50 munkaórát kíván.

A kimutatás szerint 259 iskola használt hetenként 1-3 filmet, 80 iskola használt 3-5 filmet, míg 5 filmen felül csak 9 intézet igényelt hetenként filmet.

A jövő évi munka oroslánrészét a még feldolgozásra váró mintegy 10 ezer méter filmanyag alkotja, amelynek összeállítása után körülbelül 50 új film lát napvilágot. Ez az anyag elsősorban külföldi, de tartalmaz szép számmal magyar felvételt is. A legjelentősebbnek a jövő tervek közül az állami elemi iskoláknak a filmoktatásba való bekapcsolását mondhatjuk. Ennek érdekében a Kirendeltség emlékirattal fordult a kultuszminiszterhez. Eddig kísérletképpen tíz elemi iskolában 35 alkalommal mintegy 130 filmet kölcsönzött ki a Kirendeltség. Az elemi iskolák bekapcsolása óriási jelentőségű volna, minthogy az elemi iskolák filmzése talán még nagyobb érdek, mint a jobb körülmények között élő közép- és középfokú iskoláké. Remélhető, hogy ez a terv is mihamarább megvalósul.

KULTÚRFILM

Rövidfilmek a norvég mezőgazdaság szolgálatában

Néhány év óta mind erősebben törekszik a norvég kormány a mezőgazdasági termelés fokozását elősegíteni. Oslóban külön központ alakult, amely a termelés fokozásának lehetőségeit vizsgálja és a szükséges javaslatokat teszi. Legutóbb a központ ajánlatára a filmet is a mezőgazdasági termelés minőségének és mennyiségének emelésére, propagandisztikus célokra igénybe kívánják venni és különböző tárgyú mezőgazdasági filmekkel akarják részben a gazdákat továbbképezni, részben a mezőgazdasági foglalkozások iránt nagyobb érdeklődést kelteni. A gabona-központ legutóbb bemutatott két mezőgazdasági kultúrfilmje, a *Műveld a földet* és *Helyesen termeld a gabonát* című rövidfilmek is a fenti célt szolgálják.

Mit jelent nemzeti szempontból a magyar film Amerikában?

Írta: GYIMESY KÁSÁS ERNŐ

Idegenforgalmunk tarka, vidám csoportjai között senki sem számíthat nagyobb szeretetre és érdeklődésre, mint a hazalátogató magyarok. A héten érkezett meg az első csoport, jövő héten jön a másik. Így gyülekeznek napról-napra „Magyarok Világszövetségének” zászlaja, oltalma és vezetése alatt a magyar film legtávolabb élő lelkes nézőinek gárdája. Akinek módja van, beszélgessen el ezekkel a kiküldöttekkel, mert a magyar film nézőközönségének egy olyan rétegével fog találkozni, amely egyedülálló a maga nemében.

A „Nemzeti Filmhét” alkalmával Tórey Zoltán dr. lelkes szavakkal emlékezett meg arról, hogy „előbb és jobban ható kapcsolat az új és óhaza magyarjai között, mint a film, nincsen.”

Nincs a visszacsatolt Felvidék területén kívül még egy hely, ahol olyan rajongó szeretettel fogadták volna a magyar filmet, mint az Amerikai Egyesült Államokban és Kánadában.

Csak az, aki hosszabb időt töltött külföldön, tudja átérezni igazán, mit jelent a hazaszeretet, mit jelent az, hogy magyar vagyok! Csak a mindent megszépítő messzeségben ismerkedhetünk meg a honvágy mély érzésével, csak itt döbbenünk rá, hogy mennyi mondanivalónk van a világ részére a mi átkozottul félreismert, vagy teljesen ismeretlen fajtánkról. És míg így lassacskán feltárjuk történelmünket, felsoroljuk tudósaink, művészeink nevét, amint elmutogatjuk káprázatos népviseletünk semmi más nemzethez nem hasonlítható anyagát, egyszer csak észrevétlenül megtelik a lelkünk valami felemelő büszkeséggel, valami győzhetetlen készséggel és azzal a nagy, hálás szent örömmel, hogy magyarok vagyunk.

A Felvidékkel egymillió magyar tért vissza az anyaföld szívére ezekből a megpróbált magyarokból. Ugyancsak egymillió szabad magyar tekint haza az Óceán túlsó oldaláról, akik közül a legtöbben soha többé nem láthatják viszont a magyar földet.

Valljuk be őszintén, hogy a nem megszállott területről valók talán el sem tudják képzelni azt az önfeláldozó hazaszeretetet, amelyet a visszatérés bontott és bontogat ki előttünk napról-napra. Csak most látjuk a részleteket, csak most tudjuk felmérni, értékelni a szenvedéseket, csak most érezzük, mennyivel derekabb magyarok voltak ezek az itthonélőknél.

Ezt a magyarságot a rabság, az elnyomás, a dac nevelte ilyen elszánt-

tá. Amit a Felvidék és a többi elcsatolt területek magyarjaiból az elnyomás váltott ki, azt az amerikai magyarnál az óriási távolság és nemcsak egy másik országnak, hanem egy másik világrésznek idegensége ébresztette öntudatra.

Olyan egymillió magyarunk van nagy Amerikában, amelynek hazafiasságában, áldozatkészségében, lelkesedésében nincsen párja sehol sorainkban.

Az amerikai magyarság legnagyobb térhódítása az utolsó öt évtizedre tehető. A tömeges kivándorlás a múlt század végére esik és tart a világháború kezdetéig. Magyarjaink nem azért mentek, hogy elszakadjanak az anyaföldtől, hogy új hazát keressenek, hanem egy kis pénzt gyűjteni, tőkét kovácsolni, megkeresni annak a földcskének az árát, amely szívüknek minden vágya volt, (amelyet megszerezni idehaza munkával semmi körülmények között ezeknek a tömegeknek nem lehetett) és visszatérni.

Ezekre az egészséges, józangondolkodású, látástól-vakulásig dolgozó magyarokra szakadt rá az Újvilág civilizációja, idegensége, munkalehetősége. A kivándorló magyar megdöbbenve állott a dimenziók, a munkatempó lelketlensége, a visszaélések pénzahajászó forgatagában, ahol kiforgatták a maga valójából, nem egyszer lenézték a nyelv nemtudása miatt, ahol nem értett senkit és semmit, de . . . ahol végeredményben keresni lehetett. A földműves ember — mert ezek mentek ki legnagyobb tömegével — megdöbbenő józanságával, a magyar teremtőkészség erejével azonnal felismerte a helyzetet. Nem tudott „haza” nélkül élni. Ha nem volt hazája, hát teremtett magának. Olyan hazát, amilyent adott körülmények között lehetett. Óhazai

De gazdasági oldalát is megemlítette a kérdésnek, válaszolva, hogy „a magyar filmgyártók egészen biztosan számíthattak elsősorban az amerikai előadással, de sokszor a csehszlovákiai értékesítéssel is, ami a gyártási költségeknek 8—10%-os fedezetét jelentette.”

E sorok írója éveken át propagálta a magyar filmet az amerikai rádió és sajtó keresztül az Egyesült Államokban, számtalanszor húzódott meg a mozik kijáratí ajtó mögött, mikor előadás után kifelé tódultak az óhaza álom-büvkörében megfürdött könnyes szemű magyarok és így az ő nevükben is hálámat fejezem ki azoknak, akik módot találtak a kérdés felszínén tartására, illetve ennek a cikknek a megírására.

lelkészeket hozattak, tanítókat hívtak meg, egyházakat, egyleteket alapítottak, otthonaik pedig egy-egy kis paránya volt Magyarországnak. Kosuth-képpel, muskátllival, magyar imádságoskönyvvel és otthon süttött kenyérral. Néhány év múlva már szavával álltál a magyar katolikus és református templomok, „magyar házak”, vasárnapi iskolák s a magyar sajtótermékek száma elérte a hatvanat. Ma már az egyházak száma a magyar egyesületekkel, egyletekkel együtt felül van a háromezren. Ebben az állapotban érkezett el a magyar földképének pergő üzenete, a magyar film Amerikába.

A régi némafilmek között elsőnek emlékszem a boldogult Pásztor Móric rendezésében készült „A falú rossza” c. filmre, mely Amerikába is kikerült. Hiába volt már Amerikában a film a fejlettség legfelső fokán, az érdeklődés olyan nagy volt a magyar film és a magyar téma iránt, hogy ezt az, azt hiszem 1916-ban készült filmet még mindig elő lehetett adni évekkal később is. Sőt a darabnak egyik szereplője, Medgyasszay Jenő közel két évtizeddel később New-Yorkban részben szinkronizálta a filmet és mielőtt a magyar hangos film megjelent volna az Egyesült Államok magyar kolóniáin, végigjárta „magyar Amerikát”. A sajtóban ügyesen beharangozta A falú rossza jövetelét, majd egy hölgypartnerrel, a bájos Cságy Böskével maga is fellépett és cifra szűrben, egy-egy dalbetéttel gazdagította, pótolta a hangosra kényszerített néma film fogyatékosait. Be kell vallani, hogy mai szemmel az 1916-ban készült film magában véve is inkább filmtörténeti érdekesség volt, mint szórakoztató jelenség, amelynek alakjai csak akkor mertek megszólalni, ha történetesen háttal álltak, nehogy a szereplő

még szónokoljon, mikor a film már régen abbahagyta a mondókát.

A zenei alátétek azonban személyes szerepléssel annyira átsegítették e kezdetleges, kísérleti filmet, hogy az seholsem bukott meg és az összehozott közönség elégedetten és derűs szívvel hagyta ott a kibérelt helyiségeket. *De ehhez a sikerhez amerikai magyar szív kellett.* Akármilyen volt enek a furcsa produktumnak a neve, de amit nyújtott, az az óhaza levegőjét hozta el, parasztok életéből merítette témáját és minden ízében magyar volt. *El tudod képzelni magyar testvérem, mit jelentett az, hogy a távolba szakadt magyar egy pillanatra látta képen a Tiszát?! . . .*

1933-at írtunk, mikor megjelentek az első magyar hangosfilmek. Egy másik világ elévenedett meg, egy eddig ismeretlen világ. A jól ismert film Amerikában magyarul is megszólalt. Legtöbb helyen lepergették a napi műsort, kiszolgálták a nemzetközi, illetve bevándorlókkal tüzdelte törzsközönséget, majd éjjeltájban ugyanott felsírt az első magyar nótá, elhangzott az első magyar szó, megélevenedett a kép, melynek minden porcikája „az óhazát” ábrázolja. Ni, egy magyar jegénye . . . Istenem, de rég nem láttam! . . . Amott egy postaláda, mezítlábas gyermekék, kakastollas magyar csendőr . . . A vonat oldalán felírva, hogy MÁV . . . „Nézd csak, a kormánykerék az autón ellenkező oldalon van, meg azután baloldalon hajtának, a furnicsér (bútor) meg ilyen mádern . . .”

Olyan szempontok kerültek felszínre, amire a filmesek gondolni se mertek, amikor a képet készítették. A közönség — anélkül, hogy ezek a szempontok pillanatra is háttérbe szorultak volna — lassan igényesebb lett, *de rajongása a magyar film iránt nemhogy csökkent volna, hanem növekedett.* Ismerem olyat, aki tizenhatszor nézte végig a *Rákóczi-induló* című filmünket. (Többször nem adták abban a városban). Sok filmünket viszont átkeresztelték. Így a *Humolit*, a lakáj egyszerűsített címmel, mint: *Az urasági inas* címen futott. Így nem volt félreértés. A *Havi 200 fix* — ha jól emlékszem — *Egy pofon és havi 200 pengő* elnevezést kapta az amerikai keresztapától.

E hosszú út után érkezett el a példátlan türelmetlenséggel várt *Észak felé* című történelmi film messzeszakadt véreink elé. *Mit érezhettek annak láttán? Nem is tudom, de nem is kell említeni. Mi, akik érezzük, tudjuk is!*

Kovács Gusztáv röpirata

Kozma Miklós „Uj Magyarország”-beli nyilatkozatának váratlan és indokolatlan visszhangja támadt. A nyilatkozat vádakát emelt a Hunnia filmgyár szervezete és bizonyos gesztóival szemben és erre most egy meg nem támadott, a Kovács és Faludi cég egyik tagja: Kovács Gusztáv felel szokatlanul gyűlölködő hangú kirohanással. Kozma Miklós cikke sem nem támadja, sem nem kritizálja K. & F.-ék működését, nem is volna miért, hiszen ők jó üzletemberek, akik nem csináltak mást, mint kiaknázták a rendelkezésükre jutott lehetőségeket és a szakma kisemberei szemében éppen olyan irigvelt sorskegyeltjei voltak, mint Kozma Miklós. Míg azonban Kozma Miklós a Hunniát hibáztatja a szerinte helytelenül idegen kézbe adott jövedelemforrásért, addig Kovács Gusztáv Kozma Miklóst támadja meg, hogy ő is mert jó kereskedő lenni és jó üzletet csinálni olyan lehetőségekből, melyeket embriókorukban kezdett el művelni, mint a híradót és a rádiót, vagy a tévesen monopóliumnak minősített hirdetést.

Kovács Gusztáv támadása telidestele van sebezhető pontokkal, amelyeknek boncolgatása igazán nem szakmai közérdek. Egyet azonban hiába keresünk a röpiratban és ez az egy: valami új gondolat a magyar filmgyártás fellendítése érdekében. Ha csak újnak nem tekintjük azt a gúnvos tanácsot, hogy a rádió megadóztatása útján készítsünk filmeket. Mi mindig tiltakozunk az ellen, ha bennünket más célokra adóztatnak meg, de nem pályázunk más pénzére, problémáinkat a magunk zsebéből akarjuk és tudjuk megoldani, ha erőnket más célokra igénybe nem veszik. Kovács Gusztáv egvébként is nagy a más kontójára való adakozásban, ő is előveszi a már jól elkontatott lemezt és a tiánlja a jegylebélyegzést és a kötelező smétát.

Kovács Gusztáv túlzékonnyen reagált Kozma Miklós tárgyilagos nyilatkozatára. A durva személyeskedés és gyűlölködés terére lépett és ezzel rossz szolgálatot tett szakmájának, egyben önmagának is. Lesznek, akik nem is leplezett kárörömmel fogják figyelni a magyar filmgyártás körüli polémia ilyen elfajzását és ezért az örömeért Kovács Gusztávnak tartoznak köszönettel.

Kovács Gusztáv röpirata nem vitte előbbre a magyar filmgyártás ügyét és reméljük, hogy ez a hang, ez az irányzat egyedülálló marad szakmánk közéletében.

M. P.

Lapszemle:

MAGYARORSZÁG. 1939. július hó 26. *Sillei Rezső: Hogyan működik a „megszervezett” lengyel filmipar?*

NÉPSZAVA. 1939. július 26. (—dy —): *A francia filmszínházat „utánpótlása”.*

NEMZETI UJSÁG. 1939. július hó 27. *Szellemidézés egy moziban.*

NEMZETI UJSÁG. 1939. július hó 27. *Az iskolai filmoktatás helyzete.*

MAGYARORSZÁG. 1939. július hó 27. *Hollinóodi furcsaságok és érdekességek.*

PESTI TÖZSDE. 1939. július 27. *Egyre több vetítőgépet, hangosvetítőt és filmet rendel a főváros és az állam az iskolai filmoktatás céljaira.*

ESTI KURIR. 1939. július hó 28. V. F.: *Molnár Ferenc a filmről és a cenzuráról (Párisi interjú).*

PESTI UJSÁG. 1939 július hó 22. *Négyezer filmszakmai munkás éhezik Budapesten (Még egyszer: — ki a bűnös?).*

8 ÓRAI UJSÁG. 1939. július hó 15. *Szőke Péter: Nyári képestop Párisból („Dudu” miniszterelnök a moziban).*

NEMZETI SPORT. 1939. július hó 25. *Havá lesznek ök? . . . (Tűnő és eltűnt filmszillagok).*

MAGYAR FÉNYKÉPÉSZ. 1939. július 25. *Lohr Ferenc: Orvosi film- és fényképfelvételek (Operációk megőrkítése tanítás céljából, 5 képpel).* (Megjelent a MAGYAR FILM 1939 május 6-i, 12. számában).

TOLNAI VILÁGLAPJA. 1939. július 26. *Délelőtt kisbaba, délután nagybaba, hétköznap zöldbaba, vasárnap kékbaba (Hány babája van Shirley Templek és miért?).*

SZTÁR. 1939. augusztus. *Bingert János dr.: Szabad filmet! (Megjelent a MAGYAR FILM 1939 június 10-i, 17. számában).* *Békeffi István: Hogyan készül a forgatókönyv? (Megjelent a MAGYAR FILM 1939 június 17-i, 18. számában).*

UJ MAGYARSÁG. (Képes melléklet). 1939 július 23. *Filmjelöltek.*

NÉPSZAVA. 1939. július 23. (—dy —): *A gyermek és a film.*

MAGYARORSZÁG. 1939. július hó 25. *Nem létező filmek bemutatója.*

ESTI KURIR. 1939. július 25. *Hogyan teremtek elő a 300.000 pengős filmgyártási veszteségei tartalékot?*

SZABADSÁG. 1939. július 22. *Vigyázo: Víták a film körül. Rossz Csont: Levél a Berlinben készülő szabadságharci filmről.*

AZ ELLENŐR. 1939. július 22. *300.000 pengős veszteségi tartalék a filmgyártás finanszírozására (Valószínűleg a P. K. fogja folyósítani a 20.000 pengős gyártási kölcsönöket).*

NÉPSZAVA. 1939. július 15. H. L.: *Film-írók.*

KIS UJSÁG. 1939. július 23. *Kevesebb beavatkozás több sikert hozott a magyar filmgyártás terén (Néhány szó arról, hogy milyen szép eredmények voltak, amíg a magántörke korlátozás nélkül dolgozhatt).*

M O Z I

SZERKESZTI: MORVAY PÁL, A MMOE ÜGYVEZETŐ ALELNÖKE
MAGYAR MOZGÓKÉPÜZEMENGEDELYESEK ORSZÁGOS EGYESÜLETE
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK:

A mozgófényképüzemekben magyar nyelvű mozgófényképek kötelező bemutatása

A m. kir. belügyminiszter 57.750-1939. B. M. számú rendelete

Az 1935:XIV. t.-c. 2. §-ában kapott felhatalmazás alapján — a mozgófényképüzemekben magyar nyelvű ismeretterjesztő, oktató- és kultúrfilmek kötelező bemutatásáról szóló 54100—1939. B. M. számú rendelet egyidejű hatálytalanítása mellett, — részben a m. kir. miniszterelnök, a m. kir. iparügyi és a m. kir. válás- és közoktatásügyi miniszter urakkal egyetértően a következőket rendelem.

A mozgófényképüzemekben magyar nyelvű hangos játékfilmek bemutatása.

1. §.

(1) A mozgófényképüzemengedélyesek kötelesek mozgófényképüzemük műsorát az 1939—1940. játszási évben úgy összeállítani, hogy annak 20%-a Magyarországon készült, 1.200 méternél hosszabb, magyar nyelvű hangos játékfilm legyen.

(2) Az (1) bekezdésben említett 20% fele Magyarországon magyar nyelvre utólag áttett és az Országos Mozgóképvizsgáló Bizottság részéről erre a célra alkalmasnak talált mozgófénykép is lehet.

A mozgófényképüzemek u. n. kíséző műsorának összeállítása.

2. §.

(1) Minden mozgófényképüzem engedélyese — amennyiben u. n. kíséző műsort is szolgáltat — köteles azt az 1939—40. játszási évában úgy összeállítani, hogy annak 30%-a Magyarországon magyar nyelven készült hangos ismeretterjesztő, oktató-, kultúr-, riport- és rajzfilm legyen.

(2) Az (1) bekezdésben említett százalékba azok a legalább 250 méter hosszú, magyar nyelven, Magyarországon készült ismeretterjesztő-, oktató-, kultúr-, riport- és rajzfilmek számíthatók be, melyeket az Országos Mozgóképvizsgáló Bizottság erre a célra alkalmasnak talált.

(3) A Magyar Világhíradó, továbbá az egyes külföldi világhíradók, végül az Országos Mozgóképvizsgáló Bizottság részéről már engedélyezett, vagy a jövőben engedélyezendő mozgófényképeknek részekre bontásából készített filmrészletek lejátszása kíséző műsornak nem tekinthető. Ezért e mozgófényképeket a kíséző műsor mennyiségének megállapításánál, valamint az (1) bekezdésben említett százalék kiszámításánál figyelmen kívül kell hagyni.

3. §.

(1) Az Országos Mozgóképvizsgáló Bizottság a 2. §. (2) bekezdésében említett mozgófényképek megvizsgálása tekintetében a 180.000—1935. B. M. számú rendelet 4. §-ában megállapított irányelvek szerint jár el.

(2) Ha a bizottság a mozgófényképet kötelező lejátszásra is alkalmasnak (az arányszámba beszámíthatónak) találja, a Bizottság elnöke az engedélyokiratot a 180.547—1935. B. M. számú körrendeletben megállapított, de kisebb méretű és „KISÉRŐ MŰSORUL ALKALMAS” felírással megkülönböztető jelzéssel látja el.

(3) A kötelező arányszámba beszámítható mozgófényképek jegyzékét az Országos Mozgóképvizsgáló Bi-

zottság elnöke időről-időre közlést teszi.

4. §.

A 2. §. (2) bekezdésben megjelölt és az Országos Mozgóképvizsgáló Bizottság által már megvizsgált filmeket és azok forgalombahozóinak kérésére — a Bizottság a kötelező lejátszásra alkalmasság (az arányszámba beszámíthatóság) szempontjából újból elbírálni, ha a megvizsgálni kért mozgófénykép három évnél nem régebben készült.

5. §.

(1) A m. kir. belügyminiszter 400 méternél nem hosszabb, egyes országos jelentőségű, nemzeti célú (nemzetnevelő) mozgófényképnek a mozgófényképüzemekben bemutatott mozgófényképeket a 2. §. (1) bekezdésében meghatározott százalékba be kell számítani.

6. §.

E rendelet 2—5. §-aiban foglalt rendelkezéseinek hatálya az ú. n. keskeny mozgófényképüzemekre nem terjed ki.

7. §.

A rendőrhatalóságok kötelesek az 1—5. §-okban a mozgófényképüzemengedélyesek részese meghatározott kötelezettségek megtartását rendszeresen ellenőrizni és azt is megállapítani, hogy a mozgófényképüzemengedélyesek e kötelezettségeiknek eleget tettek-e. Ha e tekintetben mulasztást észlelnének, erről hozzám késedelem nélkül jelentést kell tenni.

8. §.

Attól a mozgófényképüzemengedélyestől, aki e rendelet 1—5. §-aiban megállapított kötelezettségeinek nem tesz eleget, a mutaványengedélyokirat visszavonható.

**Cenzurajegy beszoigáltatása nélkül
külföldről behozott játékfilm
megvizsgálása.**

9. §.

(1) Felhatalmazom az Országos Mozgófényképvizsgáló Bizottság elnökét, hogy — további intézkedésig — külföldről behozott, 1.200 méter hosszabb játékfilmet nagy cenzurajegy előzetes beszoigáltatása nélkül is megvizsgálásáért folyamodó a kérvény benyújtásakor a Bizottság pénztárába 2.000 (Kettőezer) aranypengőt lefizet.

(2) Ha az (1) bekezdésben említett folyamodó az ugyanott meghatározott összeg befizetésétől számított 30 nap alatt egy nagy cenzurajegyet beszoigáltat, akkor részére a befizetett 2.000 pengőt vissza kell utalni.

(3) Ha azonban folyamodó a (2) bekezdésében említett határidő alatt a nagy cenzurajegyet nem szolgáltatja be, a befizetett összeg visszatérítésére jogosultságát elveszti, viszont a nagy cenzurajegy beszoigáltatására vonatkozó kötelezettsége alól végleg mentesül.

10. §.

Az Országos Mozgófényképvizsgáló Bizottság pénztárába visszamaradt összegeket letétként kezeli és a 121.600—1938. B. M. számú rendelet rendelkezéseinek megfelelően ezeket az összegeket részben az Országos Nemzeti Filmbizottság részére játszasi évadként adandó 50 (Ötven) darab cenzurajegybe való beszámítás mellett az említett Filmbizottság részére rendelkezésre boesátja, részben pedig a kulturális vagy művészi szempontból kiváló és nagy költséggel előállított magyar játékfilmek jutalmazására tartalékolja.

11. §.

E rendelet 1. §-ában foglalt rendelkezések 1939. évi augusztus hó 1-én, többi rendelkezése pedig kihirdetése napján lép hatályba.

Budapest, 1939. évi július hó 22-én.

Dr. v. Keresztes-Fischer Ferenc s. k.
m. kir. belügyminiszter.

*

A Mozi Egyesület részéről örömmel üdvözöljük az 54.100—1939. számú rendelet hatályon kívül helyezését és a fenti rendeletnek attól eltérő bizonyos intézkedéseit.

Leglényegesebb eltérés az, hogy a külföldi híradók is kivételnek a százalék-elszámolás keretéből. Ez mindenképpen indokolt, hiszen egyrészt a külföldi híradó kompenzálva van a magyar híradóval, másrészt pedig a magyar híradó külföldi részében nagyjában ugyanazok a felvételek szerepelnek más változatban és rövidebben, mint a külföldi híradókban. Ha tehát a magyar híradó keretén belül beszámítás nélkül szabad a külföldi felvételeket játszani, következetes az a rendelkezés, hogy az önálló külföldi híradók sem jelenthetik kötelezettség alapját.

A Mozi Egyesület már az 54.100-as rendelet kiadásakor kérte annak tisztázását, hogy a rövid filmek 30%-os kötelezettsége is ugyanúgy

teljes üzleti évre vonatkozzék, mint az 1200 méternél hosszabb játékfilmek 20%-os kötelezettsége. A rendelet most ilyen értelemben intézkedik.

Fenntartotta a minisztérium az 1200 méternél hosszabb filmekre vonatkozóan az eddigi 20%-os kulcsot, kétséges azonban, hogy a gyártás mai helyzetében minden mozgósínház eleget tud-e majd tenni ennek a rendelkezésnek.

Nem vette figyelembe a rendelet a Mozi Egyesület kérését a kötelező rövid filmek maximális hosszának 400 méterről 200 méterre történő leszállítása tekintetében, aminek az idők folyamán a mozik kellemetlen következményeit tapasztalhatják majd.

Mozis szempontból örömmel üdvözöljük a cenzura-jegyek árának 2000 pengőben történt maximalását, ami a külföldi filmbehozatalt egy bizonytalan tényezőtől szabadította meg.

Fix vagy améta?

A filmgyártás válságával kapcsolatban sok szó esik mostanában a kötelező améta-játszásról. Sokan azt hiszik, hogy ennek bevezetése egyszerűen fellendítené a filmgyártást. Helyes tehát ezt a kérdést kissé alaposabban megvizsgálni, mielőtt intézkedés történne benne.

Kétségtelen, hogy améta-játszás mellett a sikeres filmek, a Bors Istvánok, lényegesen nagyobb jövedelmet hajtanának, viszont az is nyilvánvaló, hogy a balul sikerült filmeknél a veszteség améta-játszásnál még az eddiginél is nagyobb lenne. A fixkötés lehetősége láttatlanban való kötésre buzdítja a mozosokat, akik ilyenformán biztosítási ügyleteket kötnek a gyártó vállalkozóval a film sikerére és a ráfizetés lehetőségének kiküszöbölésére.

Kötelező-amétát kétféleképpen lehet elképzelni. Az egyik, hogy csak maga az améta-rendszer kötelező, a százalékkulcs szabad egyezkedés tárgya, a másik az előre rendeletileg megállapított százalékos améta-kulcs. Főleg ez utóbbi esetben teljesen ki volna zárva az előre-kötés, vagy pláne az előlegek adása, hiszen mindenki kívánná a film elkészültér és a későbbjéért a film sikerét is. E rendszer mellett a nagyszerű filmet lényegesen nagyobb hasznával szemben a rosszul sikerült filmeknél a mai rendszerrel szemben egészen

hihetetlen arányú veszteségek mutatkoznának.

Elképzeltető, hogy egy 100.000 pengős költséggel készült és megbukott film 30—40.000 pengő bevételt eredményezne. A felületes szemlélő ebből azt a téves következtetést vonhatná le, hogy ez a rendszer nagyon jó, hiszen a gyártókat jó film előállítására kényszerítené. Aki azonban kissé ismerős a gyártás titkaiban, tudja azt, hogy senki sem akar közepe, vagy rossz filmet gyártani, minden gyártó meg van arról győződve, hogy az évad legnagyobb sikerét fogja előállítani. Az améta-rendszer tehát javító, ösztökélő hatással nem működhetne közre. Ezzel szemben rettenetes és kiszámíthatatlan következményekkel járna, mind a vállalkozási kedvre, mind különösen a hitelezés el nem hanyagolható fontosságú tényezőjére egyetlen olyan eset, amikor 60.000 pengős veszteséget kellene egyetlen filmnél elköltnyelni.

Fix kölcsöndíjak mellett a veszteségi lehetőség lényegesen kisebb, a kereseti lehetőség viszont nem elég nagy a vállalkozás ösztökélésére. Ezért alakította ki maga az egészséges üzleti élet a most is érvényben lévő vegyes rendszert, mikor is a filmes csökkenti kockázatát a kis mozik fix kötéseivel és megnyitja a kereseti lehetőségeket néhány olyan színháznál,

ahol különösen nagy bevételt érhet el siker esetén. Ez a rendszer igen jól bevált, ennek segítségével virágzott fel nemzetközi viszonylatban egyedülálló arányokban filmgyártásunk, létérdek, hogy ezt fenn is tartsuk, és ne bocsátkozzunk bizonytalan kimenetelű kalandokba.

Egészen különálló kérdés azután annak a néhány monopol-visszaélésnek a megszüntetése, amely egyébként az améta-kérdést felszínre is hozta és a melynek megoldása valóban közérdek. Néhány jogosulatlan haszonszerző miatt azonban nem szabad olyan általános érvényű határozatokat hozni, amelyek veszélyes következményekkel járhatnak. Meg lehet a visszaélőket szakmai úton is rendszabályozni, főleg, ha ezt a folyamatot a hatóságok egy kis jóindulattal támasztják alá.

Emlékezzünk csak vissza az egyesületek közötti monopol-bizottság működésére, amely már pusztán létével is

visszariasztotta a visszaélésre hajlamosak nagyrészét. Igaz, voltak filmek akkor is, akik nem voltak megelégedve a monopol-bizottság működésével, de ez még nem bizonyít semmit, hiszen az érdekelt mozisok is elégedetlenkedtek. *Megtámadhatatlanná lehetne tenni egy ilyen paritásos szerv működését akkor, ha annak elnökét az érdekelt minisztériumok tisztviselőkarából a Nemzeti Film-bizottság jelölné ki.*

Ezzel azután ismét eljutottunk a szakmaköri együttműködés kérdéséhez, melyet sajnos várakozásunk ellenére, a Kamara megalakulása sem segített elő. *A szakmai érdekképviseleti szervek csak azzal bizonyíthatják be létjogosultságukat, ha működésükkel hozzájárulnak a szakmai rend megteremtéséhez és fenntartásához. Amelyik szerv erre nem hajlandó, vagy nem képes, nem bír létjogosultsággal.*

M. P.

ÚJ FILMEK

Pénz áll a házhoz

Írta: Siklósi Iván

Filmre írta: Horváth Jenő

Zene: Mihály Anna

Zenei vezető: Országh Tivadar

Rendezte: Balogh Béla

Asszisztens: Kassay Elemér

Szereplők: Bilicsi Tivadar, Latabár Kálmán, Németh Romola, Somogyvári Rudolf, Ottrubay Melinda, Fáy Béla, Kiss Manyi, Vaszary Piroska, Berczy Géza, Kökény Ilona, Orsolya Erzsi, Kóváry Gyula, Földényi László, Misoga László, Kováts Terus, Pethes Ferenc, Lázár Tihamér, Hajnal György, Ördögh Sári, Erdész Irén, Kompóthy Gyula, Galetta Ferenc, Pataky Kató, Örkényi Éva, Pethes Sándor, Sugár Lajos, Bánhidly Ilona, Bazsary Lajos, Pataky Ferenc.

Gyártotta: Fono Film

Gyár: MFI, 1939

Beszél: magyarul

Kép: Icsey Rezső

Hang: Kereszti Ervin

Összeállította: Bánky Viktor

Díszlet: Simoncsics József

Gyártási vezető: Tasnády Árpád

Hangrendszer: Pulvári

Hossza: 2428 méter

Cenzura: aluli

Kölcsönző: Atelier

Bemutatta: Forum, Scala, július 21

*

Molnár Lajos, a Tura iroda tisztviselője, szerelmes Varga Marikába, aki viszonozza érzelmeit. Ezt a ragaszkodást azonban nem jó szemmel nézi Marika nagyravágyó nővére, aki ügyes intrikával úgy irányítja az eseményeket, hogy Horváth, a Tura igazgatója és Lajos főnöke,

jegyezze el Marikát. Horváth közben elbocsátja Lajost a vállalat kötelékéből. Lajos két jóbarátja, Tóbiás és Dezső, látva a fiú elkeseredését, elhatározzák, hogy valamiképpen segítenek rajta. Így vetődik fel az ötletük, hogy Lajos Argentínából táviratot kapjon, mely szerint ott élő nagybátyja meghalt és többmilliósvagyományát Lajosra hagyta. Ezzel azt akarják elérni, hogy Marika nagyravágyó nőnie hozzájáruljon ahhoz, hogy a fiatalok kibéküljenek. Tóbiás és Dezső terve nem úgy sikerül, mint azt a két jóbarát elgondolta, minek következtében rengeteg kómiкус helyzet támad. A végén azonban minden jóra fordul, mert bár kiderül, hogy Lajos nem örökölt, a Tura tulajdonosai őt teszik meg igazgatónak. Marika nővére természetesen most már nem ellenzi Lajos és Marika házasságát

Nehéz az élet

(Flirting with Fate)

Írta: Dan Jarret

Rendezte: Frank McDonald

Főszereplők: Joe E. Brown, Duna Stefi, Leo Carillo

Gyártotta: Metro

Beszél: angolul

Magyar szöveg: Radó István

Hossza: 1955 méter

Cenzura: aluli

Kölcsönző: Metro

Bemutatta: Radius, július 22

*

Dan Dixon egy vándorszintársulat igazgatója, társulatával útban van Délamerika felé, abban a reményben, hogy Garcia, a legnagyobb színházi tröszt tulajdonosa, leszerezheti őket Sancho bandája, de Sancho, a bandita, első látásra annyira beleszeret a társulat táncosnőjébe, a szép Carlitába, hogy az ő kedvéért útjára engedje az anyagiakban amúgysem nagyon

bővelkedő karavánt. A társulatnak nem ez az egyetlen kalandja az úton. Dan nekivezeti kocsiját egy másik túraautónak, amelynek utasa maga Garcia. Sorozatos balesetek következtében Dan Dixon annyira magára haragítja a spanyolt, hogy az nem hajlandó őket szerzőtetni. A társulat ott áll Dél-Amerikában, pénz nélkül, reménytelenül. Dan elhatározza, hogy öngyilkos lesz és az 5.000 dollár biztosítási összeg lehetővé fogja tenni a társulat tagjainak, hogy hazautazzanak New-Yorkba. Könnyű volt az öngyilkosságot elhatározni, de elkövetni annál nehezebb. Dan kísérletei balul ütnek ki és végül is Sanchohoz, a banditához fordul, hogy segítse át a másvilágra. Sancho meghívja birtokára, ahol majd végez vele. Sancho ezalatt fülig beleszeret Carlitába, aki szépen táncol, de rémesen énekel. Ennek ellenére énekesnői babérokra vágyik és Sancho megígéri, hogy kényszeríteni fogja Garciat, hogy szerződtesse. Garcia kénytelen végighallgatni Carlita énekét és mivel kijelenti, hogy neki nem tetszik a táncosnő hangja, Sancho fogságba veti. Mialatt ez lejátszódik, Sancho főembere, Fernandó lázadást szít a vezér ellen. Fogságba veti Sanchot, akit egy cellába csuktat Dannel és Garcival. Garcia könnyörög Dannak, hogy szabadítsa ki és egy éves szerződést ígér az egész társulatnak. Minthogy ezek után már nem kell öngyilkosnak lennie, Dan szökési terven gondolkodik. Harcba keverednek a banditákkal és már-már rossz vége lenne a dolognak, de a rendőrség közbelép és kiszabadítja őket szorult helyzetükből. Garcia beváltja ígéretét és egy évre szerződteszi a társulatot.

*

Joe E. Brown, a híres amerikai kómiкус új vígjátéka is amerikai izlés szerint készült. A peches öngyilkosjelölt kalandjai megnevettettek, bár a történet nem nagyigényű és tele van túlzásokkal. A nagyszerű humorú Joe E. Brown mellett a magyar Duna Stefi tűnt ki kisebb szerepében pompás táncával.

A sejk fia

(Son of Sheik)

Írta: E. M. Hull

Filmre írta: Frances Marion és Freddie Gressac

Zene: Carbonaro

Főszereplők: Rudolph Valentino

és Bánky Vilma

Gyártotta: United Artists 1924

Magyar szöveg: Kis Jenő

Hossza: 1898 méter

Cenzura: aluli

Kölcsönző: Palatinus

Bemutatta: Décsi, Kamara, július 22

*

Achmed, a dúsgazdag Hassan sejk fia megismerkedik egy vándorkomédiás leányával, Leilával. Az ismeretség csakhamar szerelemmé válik. Chabal, a már komédiás, akinek lelkét számtalan bűn terheli, elhatározza, hogy mindenáron elszakítja egymástól a fiatalokat. Egy éjszaka elrabolja Achmedet. Chabal elhitteti Achmeddel, hogy Leila csak hazudta azt, hogy szereti őt, hogy ezzel törbe-csalja. Achmed bosszút esküszik. Mikor hű szolgája kiszabadítja, elrabolja Leilát és rabszolgaként bánik vele. Hassan sejk tudomást szerez fia kalandjáról Megparancsolja, hogy Leilát erigédje szabadon,

Premier Plan

PALUGYAY MIKLÓS dr.

Igazi self-made man. Amikor doktorált, 22 éves korában, merészet és nagyot gondolva, áthajózott Amerikába szerencsét próbálni, világot látni. Gondos családjá hiába tömte tele útitársolyát a legjobb ajánlólevelekkel, ő már a hajón tengerbe dobta a protekciót és a saját, fiatalos erejével, elszántságával vágott neki az új világnak és az új életnek. Mint salesman, eladój kezdte fivérével együtt és — Amerikáról lévén szó — a leghetlenebb árucikkkel kereskedett, míg végre egy hirdetés után a Paramount longislandi műtermébe került — a kellektárba. A gyár elnöke, Zukor Adolf Budapesten járva értesült a magyar fiatalemberről és visszajövet kölesönosztályába helyezte el őt, ahol hét éven át kitanulta ennek a nehéz mesterségnek minden csínját-binját. Majd a Paramount magyar és román fiókjához jutott vezető állásba. Három év óta a budapesti fiók igazgatója. A legképzettebb szakemberek egyike. Angolul és németül úgy ír, mint az anyanyelvén, magyarul. A komolyság és tárgyilagosság jellemzi. Judiciuma egy igazi jogász és egy kiforrott, objektív gondolkodású férfi megnyilatkozásával egyenlő. Keveset beszél, de minden szava egy bírói ítélet.

Achmed hű szolgájával küldi haza Leilát. Achmed a szolgától — aki kihallgatta Chabalt — megtudja, hogy Leila igazán szereti és Chabal félrevezette őt. Achmed elhatározza, hogy végleg leszámol Chaballal és bandájával. Egyszerűen megy tanyájukra, vitézül küzd a túlerő ellen, de már-már Chabalék győznek, mikor megjelenik Hassan sejk. Apa és fia egyesült erővel legyőzik a martalóccokat. Hassan sejk boldogan egyezik bele a fiatalok házasságába.

*

Rendkívül érdekes filmtörténelmi dokumentum a film mostani reprízélése. Az elhunyt filmvilágnagyság, Valentino feltámadt a mozi vásznán és vele együtt a tíz évvel ezelőtt meghalt néma film is. A kinematográfia szelvésszebségű fejlődése technikai és művészi téren ma bizonyára lekicsinyli egy évtizeddel ezelőtti alkotását, de mindenesetre érdekes csemegét jelent egy ilyen valamikor szenzációnak számított filmatrakció késői repríze. A közönség nagyobbik része is így fogadta a kétségkívül eredeti és merész ötletet.

HIREK

A KAMARA ÚJ HELYSÉGE

Augusztus 1-től új helyiségben folytatja működését a Filmkamara. A VI., Bajza-utca 18. szám alatt berendezett új, tágas hivatalos helyiségek telefonszáma: 220-855.

**KÁDAS KÁDOLY
— ALLAMTITKÁR**

Megérdemelt, nagy előléptetésben részesült Kádas Károly dr. iparügyi minisztériumi miniszteri osztályfőnök, akit a kormányzó — Vargha József dr. régebbi iparügyi államtitkárnak iparügyi miniszterré történt kinevezése következtében — államtitkárrá léptetett elő. Bensőséges, őszinte érzéssel fogadjuk és közöljük olvasóinkkal a hírt, mert Kádas Károly dr., aki mint a Filmipari Alapot kezelő miniszterközi bizottságnak, majd az Országos Nemzeti Filmbizottságnak tagja, mindenkor nagy agilitással és megértéssel küzdött a magyar filmgyártás érdekeiért. Érdeklődésünkre örömmel hallottuk, hogy Kádas Károly dr. államtitkár új beosztásában is megtartja a filmügyeket reszortjában és reméljük, hogy jövőben is nyilvánítja régi jóindulatát a filmügyek iránt és még hathatósabban fogja támogatni a magyar filmgyártást.

**A HUNNIA
FILMELHELYEZŐJÉNEK
MOZIS ÉRTEKEZLETE
A MAGYAR FILM ÜGYEBEN**

Július 24-re, hétfőre a Hunnia Filmgyár filmelhelyezője a gyár új vetítőhelyiségébe értekezletre hívta össze a másodhetes mozisokat. Az egybehívó levélben a Hunnia rámutat arra, hogy a magyar filmgyártás e pillanatban súlyos válsággal küzd, aminek oka részben anyagiakban keresendő. Illetékesek mindent elkövetnek, hogy ezen segíteni tudjanak, az idő azonban rohamosan halad és itt lesz a szezon kezdete, amikor majd nem fog rendelkezésre állni magyar film olyan mennyiségben, hogy a mozisok a megfelelő üzleti eredményt biztosítani tudják. Ettől az elvtől vezéreltetve néhány másodhetes mozi azzal a kéréssel fordult a Hunniához, hogy részükre legalább két magyar filmet gyártson és erre 30.000 pengőt bocsátanak rendelkezésre azzal, hogy a gyár forduljon a többi hasonló kaliberű mozihoz is, amelyek egészen bizonyosan szintén részt akarnak venni abban a munkában, amely a magyar filmek létrejöttét fogja eredményezni. Ezek előrebocsátása után a Hunnia felkért néhány jelentősebb másodhetes mozist, hogy az ez ügyben tartandó megbeszélésen vegyen részt és ott értékes tanácsaival legyen segítségére a magyar filmgyártás megindításában. Az értekezleten a meghívottak közül számosan jelentek meg. Valószínűnek tartjuk, hogy a Hunnia filmelhelyezőjének sikerül majd elérni azt a célt, amelynek érdekében ezt a kisebb mozis-ankétot rendezte a magyar film érdekében.

**A BUDAPESTI MOZIK
BEFOGADÓKÉPESSÉGE**

Az Ilyefalvi I. Lajos szerkesztésében megjelenő statisztikai zsebkönyv legújabb kiadásában érdekes adatokat találunk Budapest mozgóképszínházainak életéből. A főváros jobbpartján 15 mozi működik 6411 befogadóképességgel. A balparton 67 mozi játszik 34.544 befogadóképességgel. Budapesten tehát az elmúlt évben összesen 82 mozi működött.

TECHNIKA

SZERKESZTI: LÓHR FERENC

„Arriflex” normálfilmes kézi felvevőgép

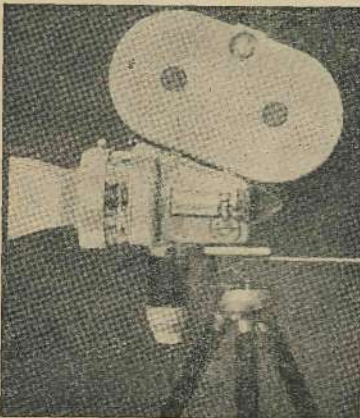
Irta:

MAKAY ÁRPAD

filmoperatőr

A müncheni *Arnold és Richter* cég *Arriflex* elnevezéssel új rendszerű kézi felvevőgépet hozott forgalomba. *Híradóriporterek, tudományos intézetek, oktatófilm-előállítók és expedíciók részére nélkülözhetetlen.* A kamera tervezője eredeti módon használta fel a *tükörreflex-elvet.* A pillán (szektor) olyan kiképzést alkalmaz, amelyik lehetővé teszi, hogy annak sötét periódusában az objektíven átjövő fényt a nézőkében *viszatatükörözödvé* láthassuk.

Ennek az elgondolásnak előnyei a következők:

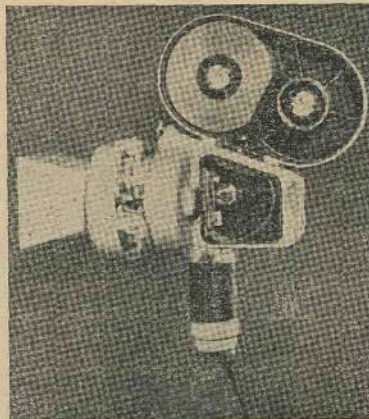
„Arriflex” állvánnyal és 120 m-es kazettával

1. A nézőkében látszódó tükörkép kivágása megegyezik a filmkapuban lévővel.

2. Míg a többi kamera homályos-üvegén csak a szerkezet nyugalmi helyzetében nézhetünk át, addig a felvételek alatt is a tükörreflex-képet láthatjuk.

3. Mivel a filmkép és a tükörkép élessége egy síkba esik, ezért az élesfelvétel alatt is ellenőrizhető és szükség szerint maga az operatőr is szabályozhatja,

A felvevőgép külső alakja négy-*szögletes.* Felső és hátrafelé ferdén lejtő oldalára 60, illetőleg 120 méter filmet befogadó kettős külső kazetta szerelhető fel.

„Arriflex” nyitva 60 m-es kazettával

Elöl a revolver-fejben három, 28, 50, 75 mm gyújtótávolságú és egyenként 1:1.8 fényerejű objektív áll az operatőr rendelkezésére.

A kamera baloldalára erősített nézőke 6 $\frac{1}{2}$ -szeres.

A gép egyenletes működését egy 12 V-os sebességszabályozó ellenállással ellátott motor biztosítja, amelyik egyúttal a kamera fogantyújával is szolgál. Magasabb feszültség-nél (15–16 V) kifogástalan üzembiztonsággal 50 képkocka is elérhető másodpercenként. Ezzel a túlfeszültséggel csak rövid ideig (kb. 60 m film lefutás) szabad a motort terhelni. A felvétel sebessége (8–30 képkocka mp-kint) a telepen levő finom szabályozó ellenállással is szabályozható. A motor cserélhetősége lehetővé teszi a gép üzembehelyezését 110 V-os anódtelep, illetőleg hálózat felhasználása esetében is. A motor a beállított fordulatszámát

nagy hidegben is változatlanul tartja.

A kazettanyílás fénymentességét fogasdob kombinációval érik el. A lefutott film hosszát a kazettán levő méterszámláló mutatja.

Az *Arriflex* kézigépp 3 drb objektívvel, fényellenzővel és 60 m-es kazettával együtt 4,3 kg.

Számtalanszor előfordul, akár külső, akár belső felvételeknél, hogy részletképeket kell készíteni a jeletről, de *sajnos, nincs idő rá,* mert pl. mire a felvevőgépet átállítják, addig a művésznek már a színházban kell játszania stb.

Teljes „Arriflex” felszerelés 60 m-es kazettával

Megfizethetetlen külső felvételek esetében. A helyszínen kiskocsival bármikor elérhető, ahol pillanatok alatt felvételre készen állhat. Megtörténik, hogy olyan pillanatokot kell elfogni, amelyek egy nehézkes felvevőgép beállítása alatt elvesztik értéküket.

Repülőgépre, autóra, hajóra, csónakra stb. szerelve, különleges felvételek elkészítésére is kitűnően alkalmazható.

Az *Arriflex* berendezés létjogosultságát a magyar filmgyártás megszabott keretei között *olcsósága és célszerűsége biztosítja.* Teljesítőképesége bármelyik néma felvevő-berendezéssel vetekszik.

A

MAGYAR

FILM

az egyetlen
szakmai
hirdetési orgánium!

Az egyenletes filmmozgás

Irat: **KATZ ERVIN**
okl. gépészmérnök,
a TELEFONGYÁR R. T. mérnöke.

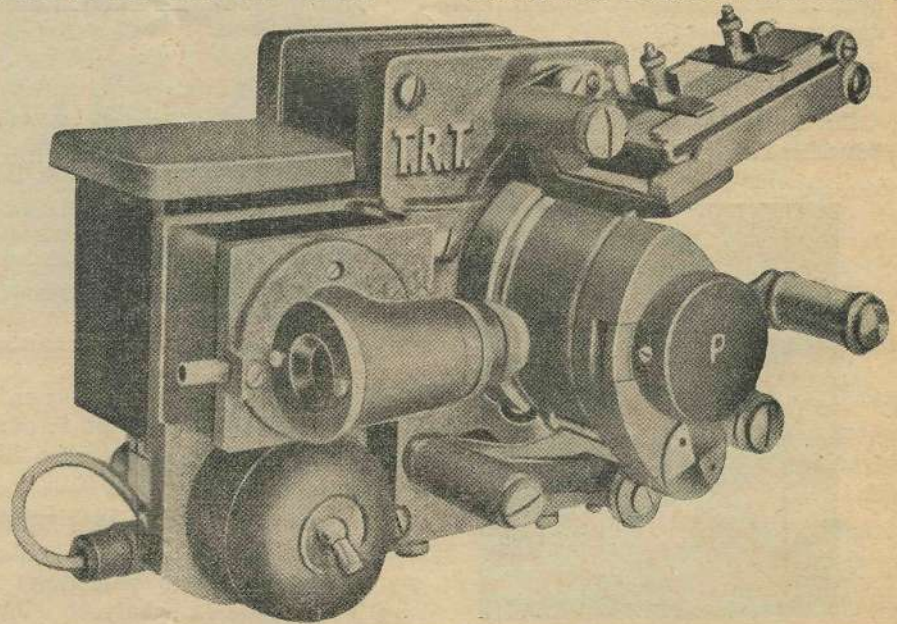
A hangos filmszalagon a hang fényképe 2,5 mm széles, változó átlátszóságú (opacitású) hangcsík. A hangnak ezt a fényképét a hangadapterek alakítják át elektromos rezgésekké. Az adapterben egy fényforrás, az úgynevezett hanglámpa fényét egy résoptika segítségével a film hangcsíkjára vetítjük, oly módon, hogy a filmre egy néhány mikron vastagságú és a hangcsík szélességének megfelelő szélességű éles vékony fényesík esik. Ennek a fénynek egyrésze a film átlátszóságának megfelelően ráesik a film mögött elhelyezett fotocellára, amely a kapott fény mennyiségével arányos elektromos áramot termel. Az adapterben tehát egy elektro-optikai energia átalakítás játszódik le, melynek szerve a fotocella, segédcszköz a hanglámpa és résoptika.

A hangrezgések a filmre időrendi egymásutánban vannak lefényképezve. A filmet lejátszáskor a fotocella előtt, az úgynevezett hangkapuban olyan sebességgel kell elmozgatni, mint amilyennel az a felvételkor mozgott. A film a vetítógépben egyenlőtlen sebességű, szakaszos mozgást végez, másodpercenként 24-szer egy-egy képkockával ugrik tovább. A filmnek ezt a szakaszos mozgását a hangadapternek egy teljesen egyenletes síma mozgássá kell átalakítani. Ezt oly módon érik el, hogy azt a szervet (pld. fogasdobot), amely a filmet a hangkapu előtt elmozgatja, egy megfelelően méretezett lendítő tömeggel látják el. A lendítőkerék a maga tehetetlenségénél fogva gondoskodik arról, hogy ez a fogasdob egyenletesen vigye magával a vele összekapcsolt filmet is. Az egyenletes filmtovábbító szerkezet: a fotocella és résoptika együtt alkotják a hangadaptert.

Ha a filmmozgás sebessége nem teljesen állandó, hanem ingadozó, torzítást eredményez. A torzítás mértéke attól függ, hogy a filmsebesség ingadozása hány százalékot tesz ki. Minél nagyobb a filmsebesség változása, annál nagyobb a keletkező torzítás. **Egyszázalékos filmsebesség ingadozást fülünkkel már jól hallunk, 3-5% ingadozás tűrhetetlenül rossz leadást okoz.** A leg-

jobb mai adapterek 0,1%-ig egyenlítik ki a filmmozgás sebességét. A torzítás megjelenési formája a sebesség-ingadozás periódusától függ. Ha az ingadozások sűrűség másodpercenként 1, vagy annál lassabb, a leadás **nyávog**. Ennél gyorsabb sebesség-ingadozás körülbelül másodpercenként 100 periódusig **rekedttség** okoz, még gyorsabb sebesség-ingadozás **éressé** teszi a leadást. Függ még a torzítás a leadott hang jellegétől is. Általában magas hangok érzékenyebbek az egyenlőtlen filmmozgás okozta torzításokra, mint a mélyek és egy állandó magasságú **kitartott hang érzékenyebb**, mint egy változó magasságú hangkevesék. **Ezért szokták az adapterek minőségét szoprán-énekkel, vagy hegedűszóló-számmal kipróbálni.**

nagyobb szögben átölel és a film és dob között fellépő tapadás adja meg a kettő közötti kapcsolatot. A film magával viszi a lendkereket, amely a maga egyenletes sebességét átadja a filmnek. A filmet az adapterben a vetítógép alsó húzó dobja húzza keresztül. A hangkapu felett van még egy csillapítókapu elhelyezve, mely egyrészt biztosítja, hogy a lendkerék által húzott film a hangkapuban síman felfekszik, másrészt pedig a máltai kereszt által továbbított szakaszos mozgású film egyenlőtlen járását lecsillapítja. A csillapítókapuban a film az emulzió nélküli oldalán fekszik fel, az emulziós felén pedig a két szélén szorítósinékkel van megfogva. A film és annak emulziója surlódik a szorítósinékkel, amelyek lekoptatják, leszedik a film emulzióját és így bizonyos mértékben rongálják a filmet. Az emulzióval telerakódott szorítósinéket állandan tisztítani kell. A lendkerék lendítő tömege és a film rugalmassági ereje egy csillapítatlan mechanikai rezgőkört alkotnak. A

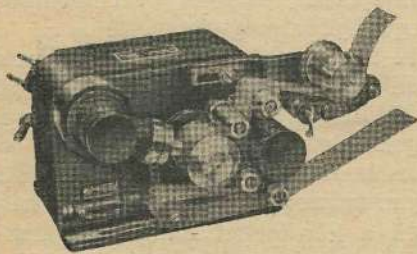
Húzó adapter (Telefongyár).

Az adapter a régebbi gépeknél rá volt szerelve, a modern gépeknél össze van építve a vetítógéppel. A régebben használatos adaptereket két csoportba oszthattuk. Megkülönböztettünk úgynevezett húzó és kényszermeghajtású adaptereket.

A húzó adapterben is megtaláljuk a film egyenletes járását biztosító lendítő tömeget. Ez a lendkerék azonban a vetítógépet meghajtó motorral nincs mechanikai összeköttetésben, hanem azt maga a film mozgatja. A lendkerék tengelyén egy filmdob van, amelyet a film egy

rendszernek van egy rezonánfrekvenciája, amely felett mint egy szűrő viselkedik, tehát csökkenti a filmjárás egyenlőtlenességét. A rezonánfrekvencia alatt azonban hatástalan, sőt a rezonancia-pontban még fel is erősíti a kapott sebzéseket. Minél alacsonyabb rezgésszámmal van a rendszer önrezgése, annál szélesebb frekvenciasávban hat ki egyenlítően. Természetes tehát az a törekvés, hogy ezt az önrezgést minél alacsonyabbra igyekeztek tenni, mégpedig azért, hogy a lendtömeget növelték. De a lendítő tömeg nö-

velésével megnő a mozgathoz szükséges filmhúzóerő is. A jobban megfeszített filmnek nagyobb a rugalmassági ereje, ami viszont újból megnöveli a rezonancia frekvenciát. A lendtömegnek bizonyos mértékű túl való növelése tehát nem javítja meg a rendszert. Kellemetlen tulajdonsága a rendszernek az is, hogy a rezonanciapontban felerősíti a kapott rezgéseket. Ezen úgy lehet segíteni, hogy a lendkereket fékezik, csillapítják. Ez viszont ismét megnöveli a filmhúzást, mert a filmnek ezt a fékezést is le kell győzni és ezáltal megnöveli a rezonancia frekvenciát. A húzó adapter tehát véges eredményben a filmjárás gyors periódusú egyenlőtlenségeit kiszűri, de lassú periódusú egyenlőtlenségeit meghagyja, ami a hangleadásban nyávogást eredményez. Modern konstrukcióknál ezt a rendszert éppen ezért nem alkalmazzák. De mivel szerkezetiileg a legegyszerűbb és így a legolcsóbb, a legutolsó évekig mindenütt nagyszámmal gyártották és még ma is legtöbb moziban működik.

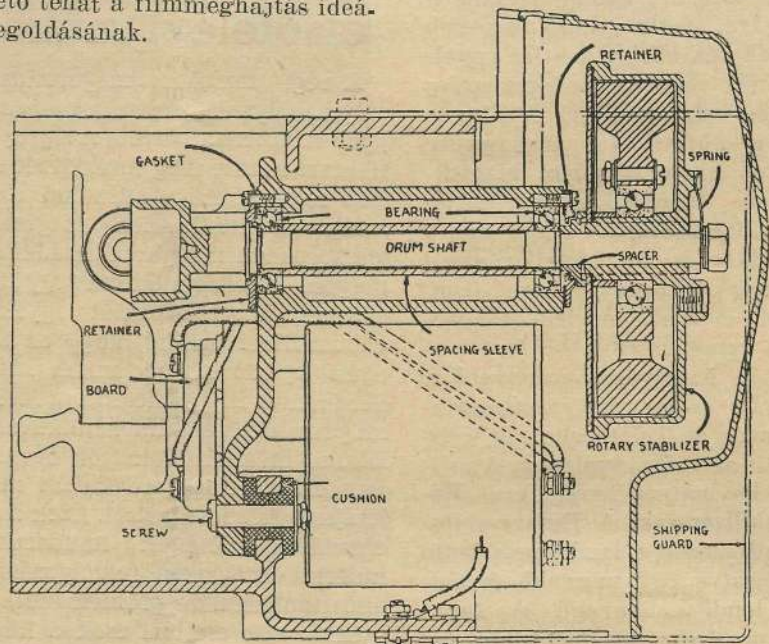
Lendpályás adapter

A kényszermeghajtású adapterekben a filmet a hangkapu előtt egy fogasdob húzta el, amely fogasdob egy lendkerékkel volt összekötve. Ezt a lendkereket a vetítógép motorja rugalmasan hajtotta meg. A motor járásának egyenlőtlenségét a vele rugalmasan összekötött lendkerék kiegyenlítette és a fogasdob már egyenletes sebességgel húzta el a filmet a hangkapu előtt. Hogy a lendtömeg és rúgókból álló mechanikai rendszer rezgésbe ne jöhessen, a lendkereket olajcsillapítással látták el. Van azonban ennek a rendszernek is egy alapvető hibája, még pedig az, hogyha a filmet mozgó fogasdob teljesen egyenletes sebességgel fut is, az se biztosítja feltétlenül a film egyenletes járását. A film egy hygroscopicus anyag és eredeti méretéhez képest többé-kevésbé mindig zsugorodott állapotban van. Ebből következik, hogy a filmen lévő perforációlyukak tá-

volsága nem egyezik meg pontosan a fogasdobon lévő fogak távolságával, úgyhogy egyszerre mindig csak egy, illetve egy pár fog van működésben. Egy pár fog mozgatja a filmet, míg a többi fogak és a perforációk falai között egy bizonyos hézag van. Amint a fogasdob tovább fordul, a film elgörbül a meghajtó fogról és meghajtás nélkül marad mindaddig, míg a következő fog a hézagot be nem hozza, a filmet utól nem éri és el nem kapja. Ebben az időszakban a film sebessége lelassul és mikor a fog nekiütközik a perforáció falának, újból megkapja a fogasdob kerületi sebességét. Ez a folyamat minden perforációnál, tehát másodpercenként 96-szor megismétlődik. A film haladási sebessége tehát nem egyenletes, hanem 96 periódussal mozdult. A hangban ez mint rekedtség jelentkezik. A kényszermeghajtású adapter sem tekinthető tehát a filmmeghajtás ideális megoldásának.

számu kísérletet végeztek és egész sereg értekezés jelent meg a filmmeghajtás elméletét ily módon tisztázták, ezek a munkálatok eredményeként az utolsó évek folyamán több új hangadapter-konstrukció jelent meg.

Miután a fogasdobos-meghajtásnak természetes velejárója egy 96 periódusú mozdulás, az új konstrukciókban ezt elhagyták és a filmet az adapterben sima, fogazatlan dobokkal, tapadás segítségével mozgatják. Ha a filmtovábbító-dob a filmkaputól bizonyos távolságban van, akkor a film rugalmasságánál fogva ezen a darabon, még egyenlőtlenségek lépjenek fel. Hogy ezt a hibaforrást kiküszöböljék, a lendítő kerékkel összekötött filmtovábbító-dobot a hangkapuba helyezték oly módon, hogy a hang-

Rotary stabilizer.

Ezek a meghajtó rendszerek hosszú éveken keresztül nem igen változtak, annak ellenére, hogy ezek egyáltalán nem nevezhetők tökéletesnek. Ennek az volt az oka, hogy előbb a hangosfilm-leadóberendezés többi alkatrészében (erősítőn, hangszórón, résoptikán) kellett javításokat eszközölni. Csak amikor ezek az alkatrészek bizonyos tökéletességet értek el, akkor jöttek rá a konstruktorok, hogy a filmleadás leggyengébb pontja a filmtovábbításban van. Ekkor kezdtek ezzel a problémával mindenütt, főleg Amerikában alaposabban foglalkozni. Különböző gyárak laboratóriumában nagy-

kapu nem álló szerkezet, hanem maga a hangkapu egy forgó lendkerékké van kiképezve. Ugyanekkor elhagyták a filmszorító-kapukat és a filmet csak gördülő alkatrészekon vezették keresztül. Így keletkeztek a modern lendpályás adapterek. A konstrukció kivitelében azonban az európaiak és amerikaiak különböző utakat követtek. Az európai konstruktorok a forgó hangkapuval összekötötték egy nagytömegű lendkereket. A vetítógépen lévő fogasdob a filmet egyenlőtlenül húzza, a lendkerék viszont egyenletesen adagolja. A két sebesség közötti differenciát valamilyen módon ki kell

egyenlítői és ez az úgynevezett filmhúzás szabályozóval történik. A film pályájában egy rúgós görgőt helyeztek el, amely a filmet állandóan kifeszítve tartja és gondoskodik róla, hogy a filmtovábbításhoz szükséges tapadás a lendpálya és a film között meg legyen. Hogy a lendtömeg és a filmfeszítő rúgóból álló mechanikai rezgőkör rezgésbe ne jöhessen, a feszítögörgőt egy légcsillapítóval csillapítják. A lendpálya előtt egy görgőrendszert helyeztek el, amely a filmet útjában többször megtöri és a film merevsége folytán olyan erőt eredményez, amely a filmfeszítő görgő húzásával egyensúlyt tart.

Az amerikai konstruktőrök abból a megfontolásból indultak ki, hogy a filmet feszíteni nem szabad, mert a feszített film rugalmasságánál fogva a lendtömeggel együtt egy rezgőképes rendszert alkot. Ők a filmet egy laza hurokban vezetik a lendpályára, amely a húzó fogasdob és a lendkerék között a saját rugalmasságának megfelelő természetes helyzetben helyezkedik el. A film és lendpálya közötti tapadást pedig egy rúgós nyomógörgővel biztosítják, amely filegörgő a film teljes szélességében felfekszik annak emulziós oldalára és hozzászorítja azt a forgó hangkapuhoz. A laza filmhurokból és lendtömegekből álló mechanikai rendszer csak kevésbé rezgőképes és önrezgése is mélyebben fekszik. De, hogy még lassú periódusú rezgés se keletkezhessek, csillapították az egész rendszert. A csillapított lendpályát nevezték el **Rotary stabilizer**-nek. A Rotary-stabilizer-rendszer-nél a lendtömeg ketté van választva egy nagyobb és egy kisebb lendítő tömeggé. A forgó hangkapuval egy darabot képez egy kisebb lendítő tömeg, mely egy belülről üres, kívülről teljesen zárt hengerré van kiképezve. Ennek a belső üregében van elhelyezve egy másik, nagyobb lendítő tömeg, amely a kisebb lendítő tömeg agyán van gölyöcsapágyakon ágyazva. A két lendkerék közötti hézag megfelelő viszkozitású olajjal van kitöltve, amely olajréteg biztosítja a két lendkerék rugalmas kapcsolatát. A két lendkerék különböző tömegű, így önrezgésük is különböző periódusúval van. Amennyiben bármelyik rezgésbe akarna jönni, a két kerék között relatív mozgás áll elő. A kerék falai és az olaj között fellépő súrlódás pedig felemészti a kerék

rezgésenergiáját. A rezgés ily módon nem tud létrejönni, a Rotary stabilizer lecsillapítja. A megoldás igen szellemes, mert a lendtömeget csillapítja anélkül, hogy fékezne azt és ezáltal a filmet megfeszítené. A filmhurok laza marad, mert a csillapító kerék együtt fut a lendkerékkel és csak akkor hat fékezőleg, ha

az valamilyen oknál fogva egyenletes járásából ki akar zökkenni. Az R. C. A.-laboratórium közlése szerint a Rotary stabilizerrel a filmmozgás egyenlőtlenességét 0.1%-ra sikerült lecsökkenteni.

Felhasznált irodalom: SMPE 1935. II. k, 5. sz és 1937. I. k, 4. sz.

KINOTECHNIKAI TÁRSASÁG SZERKESZTI: POZSONYI GÁBOR DR.

Beszámoló a Magyar Kinotechnikai Társaság elsőfélelvi működéséről az 1939. évben

A régi tisztikar megbízatásának alapszabályszerű lejárata után a *Magyar Kinotechnikai Társaság* új tisztikarral kezdte meg működését ez év első felében. Az új tisztikar a *Társaság* célkitűzéseinek megfelelően elsősorban a magyar filmszakmában dolgozó kinotechnikusok együttműködését, összetartozását igyekezett előmozdítani azért, hogy az állandóan fejlődő filmtechnika aktuális kérdéseiről és érdekesebb problémáiról prominens és filmtechnikával foglalkozó műszaki szakértők bevonásával több és nagy érdeklődés mellett lezajlott előadást tartott. Ezek a szakelőadások felölelték mindazokat a külföldi intenzíven feldolgozás alatt álló filmtechnikai problémákat, amelyekből sok esetben csak a külföldi szaklapok szorgalmas és fáradságos áttanulmányozása révén tájékozódhatnának az érdeklődők. Ilyen előadások voltak a következők:

február 20-án: *Szelényi Pál dr.*, az Egyesült Izzólámpa- és Villamosági R. T. fizikusa: *A hangfelvételek optikai analízise;*

április 17-én: *Kauszer János* áll. ipariskolai igazgató: *Hangvisszaadás, hangszórók;*

május 22-én: *Ecsedi Ferenc* karmester: *Elektromos hangszerek zenei követelményei.*

A fenti előadások mindegyike a tagösszejöveteleken megvitatásra került, amikor a *Társaság* tagjai az előadással kapcsolatos kérdéseket tehet-

tek fel az előadókhoz és az előadásokat korlátlan magánbeszélgetés formájában minden szempontból megvilágítva megismerhették.

A *Társaság*ot ezek az előadások után tartott tagösszejövetelek teszik különösen érdekessé, mert azokon a tagok felvilágosítást nyerhetnek az előadással kapcsolatosan elhangzott olyan műszaki problémákról is, amelyek a kérdéseket feltevő tagtársakat esetleg kizárólag egyénileg érdekelhették. Ezáltal lehetővé tettük azt, hogy ha valakit az előadásoknak bizonyos része különösebb módon megfogott és forrásmunkák, vagy tudományos részletek iránt intenzívebben érdeklődött, módjában állott az illetőnek az előadókkal, de a *Társaság*ban tömörült többi kitünő szakemberrel is kérdéseit megtárgyalni.

A *Társaság* az előadásokon kívül 3 választmányi ülést és 3 tagösszejövetelt tartott, amelyek mindegyike egy-egy előadás érdekességével ért fel.

Munkájának eredményét a *Társaság* főleg két tényezőnek köszönheti. Az egyik az a körülmény, hogy *Szabó Gusztáv dr.* műegyetemi tanár, orsz. gyűl. képviselő, a *Társaság* elnöke tanszékének szemináriumi termében állandó otthont nyújtott tagjainknak és hogy személyes megjelenésével és közreműködésével súlyt adott a *Társaság* működésének. A másik körülmény a **MAGYAR FILM szerkesztőségének** az az előzékenysége

ge, hogy a Társaságnak állandó rovatot nyitott Pozsonyi Gábor dr. szakfőv. mérnök szerkesztésében és hogy előfizetési kedvezményben részesítette tagjainkat.

Végül meg kell emlékezni a könyvtárunkról, amely jelenleg ugyancsak a Társaság szemináriumi termében van felállítva és minden taggyűlés alkalmával rendelkezésre áll tagjainknak. Elhatároztuk, hogy a könyvtár állományáról minden tagunknak egy jegyzéket küldünk, hogy ilyen módon a külföldi és belföldi kinotechnikai forrásmunkákat minden szakértő érdeklődőnek áttekintés céljából bármikor rendelkezésére bocsáthassuk.

A második félévben minden igyekezetünkkel azon leszünk, hogy még

gazdagabb és érdekesebb előadásorozattal tartjuk össze a kinotechnikával foglalkozókat. Új előadásorozatotunkat Pöschl Imrének, a Telefongyár főmérnökének a *lassított felvételekről* szóló, bemutatásokkal kísért és külön erre a célra Amerikából hozatott filmvetítésével egybekötött előadásával, vagy Lohr Ferenc, a egy előadásával fogjuk megnyitni.

Általánosságban arra törekszünk, hogy a Magyar Kinotechnikai Társaság kebelében a második félévben is legalább az első félévhez hasonló mozgalmas és érdekes életet biztosítsunk.

PULVÁRI KÁROLY

a Magyar Kinotechnikai Társaság ügyvezető titkára.

MŰTEREM

SZERKESZTI: BINGERT JÁNOS DR.

HUNNIA

RÖVIDESEN TELJESEN ELKÉSZÜL A „KAROSSZÉK”

A MIF első nagyszabású filmje, a *Karosszék* a napokban már teljesen elkészült. Már csak néhány napi munka van hátra a *Hunniában*. Az eddig elkészített felvételeket megtekintette a Magyar Film Iroda vezérigazgatója, Tórey Zoltán dr., aki a *Royal Apolló* vezetőigazgatói állását is betölti, amióta az Apolló-konzern filmszínházai keresztény kezekbe kerültek. Tórey Zoltán dr. a felvételek megtekintése után azonnal lekötötte a MIF első produkciójának előadási jogát, úgyhogy a film a *Royal Apollóban* kerül bemutatásra. A premierelőadás időpontja szeptember 20.

A MIF legközelebbi filmjei augusztusban, szeptemberben és októberben kerülnek műterembe. Három film van előkészítés alatt: a *Garszonlakás*, a *Gül Baba* és a *Gyógykvarter*. Itt említjük meg, hogy a MIF rövidesen már több száz-ezerpengős alaptőkével folytathatja a gyártást, amennyiben a MIF részvényjegyzései iránt a Községi Takarékpénztárnál rendkívül élénk az érdeklődés.

„HÖLGYEK ELŐNYBEN”

Az elmúlt hét első napján egy új film felvételei kezdődtek meg a Magyar Film Iroda műtermében. A Szentpály István dr. produkciójában készülő vígjáték a *Hölgyek előnyben* címet viseli, rendezője Martonffy Emil. A burleszk határain mozgó újdonság főbb szerepeit a következők alakítják: Szilassy László, Pethes Sándor, Nagy Alice, Vaszary Piroška, Bilicsi Tivadar, Pártos Gusztáv, Kiss Manyi és Dajbukát Ilona. A *Hölgyek előnyben* zenéjét Losonczy Dezső írta, a diszleteket B. Kokas Klára tervezte.

HIRADÓK

MAGYAR VILÁGHIRADÓ

805. sz.

M. F. I.

1. 450 dopolavorista látogatása Magyarországon (MFI, Zsabka—Nagy).
2. A lakihegyi leadó magyar gyártmányú adócsövei (MFI, Fekete)
3. Az I. hadtest munkaszolgálatosainak eskütétele. (MFI, Zsabka—Nagy).
4. A Magyar Kerékpáros Szövetség csillagportyája (MFI, Horváth).
5. Előkészületek a gödöllői leány-cserkész táborban (MFI, Zsabka).
6. GERALDINE királyné és ZOG albán exkirály utazása (PAT, Svensk).
7. VI. magyar—olasz birkózómérkőzés Sziáliában. (Luce).
8. Kiállítás a Német Művészet Napján Münchenben (UFA).
9. Gépkocsik nehéz vizsgálója a new-yorki kiállításon (UFA).
10. Ciano gróf a san-sebastianoi bikaviadalon. (Luce).
11. Gyorsan szállított tankesapatok munkában (UFA).

FOX HANGOS HIRADÓ

XIII. évf. 31. sz.

1. Japán blokád Tiencinben.
2. Pusztító erdőtüz Dél-Dakotában
3. A „Squalus” amerikai tengeralattjáró kiemelési kísérlete.
4. A francia hadiflotta gyakorlata.
5. USA partitüzérek éleslövészete.
6. Nemzeti ünnep Belgiumban.
7. Lebrun köztársasági elnök a Vízművek lüttichi kiállításán.
8. Az annani császárné látogatása a római Szt. Péter-templomban.
9. Newyorki macska boxmérkőzés.
10. Kézművesek mint akrobaták.
11. Caracciola (Mercedes-Benz) győz a Nürnberg—Ringi versenyen.

Premiermozik műsora:

ATRIUM	<i>Nyári szünet</i>		
CITY	<i>Nem loptam én életemben</i>	VII. 27-től	Photophon
CORSO	<i>Feketeszárú cseresznye</i>	Repríz	Metro
DÉCSI	<i>A sejk fia</i>	VII. 22-től	Palatinus
FORUM	<i>Bors István</i>	Repríz	Atelier
KAMARA	<i>A sejk fia</i>	VII. 22-től	Palatinus
OMNIA	<i>Robin Hood</i>	Repríz	Warner
RADIUS	<i>A rend katonái</i>		
ROYAL APOLLO	<i>Nehéz az élet</i>	VII. 22-től	Metro
SCALA	<i>Nyári szünet</i>		
URANIA	<i>Úz Bence</i>	Repríz	Hunnia
	<i>Condor Légió</i>	VII. 8-től	Ufa

Augusztus 1-én

néhány filmvállalat és bizonyára számos kartársunk is régi helyéről új helyiségbe, illetve lakásba költözik. Ezért arra kérjük az érdekelteket; közöljék kiadóhivatalunkkal mielőbb új címüket és telefonszámukat, hogy azt a vállalatoknál lapunk címtárában, a magánosoknál pedig a lap elküldésével kapcsolatosan előjegyez-
hessük.

KÜLFÖLD

ANGLIA

Önálló moziengedélyesek filmgyártása

Az angol filmpiac legújabb szenzációja azoknak a mozisoknak az összefogása a mozitrösztökkel szemben, akik nem tartoznak egyik mozikonzernhez sem és így az utóbbi időben mind nehezebben jutottak angol filmekhez, annál is inkább, mert amúgy is angol filmek hiánya mutatkozik mind erősebben. Növeli az angol filmek hiányát az erős verseny, melynek következtében minden ellentétes törekvés és megállapodások ellenére mind gyakrabban előfordul, hogy elsőhetes színházak is két játékfilmet vetítenek egy műsorban. Ezért határozták el a konszerneken kívülálló kismozisok, mintegy 1000 mozis, hogy összeállnak és maguk gyártanak a mozijaik részére angol filmeket. Az eredmény még kétséges, minthogy filmjeik nem lesznek elsőrangúak, tekintettel arra, hogy kisebb mozisokról van szó, akik anyagiakban nem versenyezhetnek a nagy trösztökkel.

NÉMETORSZÁG

Fémfelhasználási tilalom az elektrotechnikában

A német birodalmi gazdasági miniszter előterjesztésére kiadott legújabb rendelkezés szerint a jövőben a német filmipar a felvevő- és vezető részek kivételével, nem használhat fel rezet, nikkelt, krómot, kobaltot és ezek keverékét.

A német mozik műsorának már csak 4%-a külföldi film

Berlinből jelentik: A folyó év első felében a kínálat belföldi és külföldi filmekben általában ugyanannyi volt,

mint a múlt év megfelelő időszakában, azonban a német film javára jelentékeny haladás mutatkozik. A külföldi filmek részesedése darabszám szerint a múlt évi 8,9%-ról 4%-ra csökkent, méterek szerint pedig 20%-ról 12,6%-ra esett vissza. Különösen a külföldi játékfilmekben mutatkozik visszaesés, mert ezek száma 12-vel csökkent.

Még szorosabb német—olasz kulturkapcsolatok

Göbbels dr. német népnevelésügyi és propagandaminiszter és Alfieri olasz népművelődésügyi miniszter a múlt hónapban Bécsben folytatott tárgyalásokat a Német Művészet Napja alkalmával Münchenben újabb megbeszélésekkel egészítették ki, melynek célja a német és olasz kulturális együttműködés minél szélesebb alapokra való fektetése. Elsősorban a sajtó, a színház és a film szerepére kívánnak nagy súlyt helyezni a cél érdekében, Olasz részről 100.000 lírás Németország pályázatot írnak ki míg német részről ugyanilyen értékű Olaszország pályázatot hirdetnek, annak az elbeszélő, leíró vagy történelmi tárgynak a jutalmazására, amely a legalkalmasabban ismerteti meg az egyik ország lakosságát a másik nemzet történelmével és szellemi fejlődésével. A két miniszter a tárgyalásokat a velencei Biennalén folytatja.

Hindú filmgyáros Rangsdorfban

A hosszabb európai tanulmányúton tartózkodó hindú filmvezér, K. S. Hirlekar, a Motion Picture Society Os. India alapítója és a hindú önálló filmgyártás egyik előharcosa az indiai filmszaklap, a Film-India szerkesztőjének társaságában meglátogatta a rangsdorfi Mark Brandenburg filmközpontot. A két hindú filmszakember rengeteg filmet nézett meg és különösen a német film technikai minőségét dicsérette meg.

OLASZORSZÁG

Alfieri felhívása az írókhoz

Az Olasz Írók és Művészek Szövetségében (Federazione Nazionale dei Professionista ed Artisti) Alfieri olasz népművelődési miniszter nagy beszédet tartott, melyben kifejtette, hogy az olasz filmgyártás színvonalának emelése érdekében erősebb összefogást kíván létrehozni, egyrészt az írók és szerzők, másrészt a film technikai és művészeti szakértői között. Nem elég a jövőben az írók részéről a gondolat, a mese felépítése,

hanem azt már filmszerűen, szcenikusan kell felépíteniök, hogy a film művészei és technikusai meg is tudják valósítani az írók elképzeléseit. Az olasz írókra hárul tehát a feladat a jövőben, hogy megismerkedjenek a forgatókönyvek technikai felépítésének minden apró csínjával-bínjával. Továbbmenőleg a fasiszta olasz állam érdekében azt kérte Alfieri, hogy ne nemzetközi figurákat válogassanak ki az írók megfilmesítés céljából, hanem olasz nemzeti jellemalakokat, melyekben az olasz történelem, művészettörténelem és irodalom annyira bővelkedik. A nagy tetszéssel fogadott beszéd, melyet az olasz film szellemi vezetőjének, Vezio Orazi-nak jelenlétében hallgattak a szövetség tagjai, azt mutatja, hogy az olasz filmgyártás is változó helyzetben van, mint azt ma Európában több helyen látni.

FILMELŐADÁS A RÁDIÓBAN

Augusztus 2-án, szerdán délelőtt 10 óra 45 perckor a budapesti rádió I. hullámhosszán ismét filmelőadás fog elhangzani Szitnyai Jenőtől *A film igazi feltalálója* címen. Az előadó, mint ezt megírtuk, már július 19-én is tartott filmvonatkozású előadást a rádióban a filmszínészről. Jólesően regisztráljuk ezt a hírt, amelyből megállapítható, hogy a magyar rádió újabban többet foglalkozik a filmmel, mint a multban.

SZAKIRODALOM

Kruppka András Szilveszter:

A színpad. A színesfilm. A mozi-szkeccs reformja. A költeményfilm. A 11 oldalra terjedő, gépírással sokszorosított kis füzetben a szerző kivonatban közli régebbi filmterveit, amelyek egészen egyéni felfogásban próbálják megoldani a címben felsorolt problémákat. A füzet a felelős kiadóként szereplő szerzőnél kapható: XIV. Bácskai u. 24/b.

Új röpirat. Az elmúlt héten Kovács Gusztáv Mihály, a Kovács és Faludi filmlaboratorium kft. egyik igazgatójának felelős kiadásában egy 18 oldalas röpirat jelent meg (Auróra nyomda), amelynek címe: *Válasz Kozma Miklós: Hozzászólás a játékfilmgyártás válságához című röpiratára és amelyet a szerző a szakma jelentősebb tagjainak postán küldött szét.*

HIVATALOS RÉSZ

FILMCENZÚRA

BUDAPEST, IV. ESKÜ-TÉR 6 TELEFÓN: IRODA ÉS PÉNZTÁR 183-072 ELNÖK ÉS ÜGYV. ALELNÖK 183-073

Országos Mozgófényképvizsgáló Bizottság

254/1939. eln. szám.

Megjelent a BUDAPESTI KÖZLÖNY 1939. július 22-iki, 164. számában.)

Az Országos Mozgófényképvizsgáló Bizottság 1939. évi július hó 9-től július hó 14-ig tartott ülésén

a) nyilvános előadásra alkalmasnak találta:

1. **Motorsport akrobatái** (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1939. évben készült, 350 m hosszú,
2. **Az utca ünnepe** — második sorozat (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1939. évben készült, 276 m hosszú,
3. **Állatkerti primadonnák** (Fox) hangos kultúrfilm 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1939. évben készült, 326 m hosszú,
4. **Mi lesz veled Andy Hardy?** (The Hearst Ride High) (Metro Goldwyn Mayer) hangos színmű 4 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1939. évben készült, 2.220 m hosszú,
5. **Magyar világhíradó 803. sz.** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 260 m hosszú,
6. **20th. Century Fox hangos híradó XIII. évf. 29. sz.** (Fox tönende Wochenschau) (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1939. évben készült, 321 m hosszú,
7. **Broadway szerenád — előzetes** (Broadway Serenade — trailer) (Metro Goldwyn Mayer) hangos reklám 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1939. évben készült, 95 m hosszú,
8. **Sportfuraságok** (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1939. évben készült, 250 m hosszú,
9. **Táncparádé** (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban készült, 250 m hosszú,
10. **Mesebeli herceg** (Ins blaue Leben) (Ufa) hangos színmű 5 felvonásban, az Universum Film A. G. filmgyárban 1939. évben készült, 2.508 m hosszú,
11. **Nehéz az élet — előzetes** (Flirting With Fate — trailer) (Metro Goldwyn Mayer) hangos reklám 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1938. évben készült, 63 m hosszú,
12. **Szépség és sport** (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1939. évben készült, 288 m hosszú mozgófényképeket.

b) **Előadásra alkalmasnak találta azzal, hogy nyilvánosan csak úgynevezett keskeny mozgófényképezemekben szabad bemutatni:**

Légy jó mindhalálig (Kovács és Faludi) hangos keskeny dráma 2 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1935. évben készült, 375 m hosszú keskeny mozgófényképet.

c) **Kisérő műsorul a kötelező arányszámba beszámíthatónak minősítette:**

1. **A tej élet, erő, egészség** (M. F. I.) hangos kultúrfilm 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 438 m hosszú,
2. **Miből élünk** (M. F. I.) hangos ismeretterjesztő 2 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 936 m hosszú,
3. **Énekelnek a kis matyók** (Kovács és Faludi) hangos kultúrfilm 1 felvonásban, a Kovács és Faludi laboratóriumban 1933. évben készült, 395 m hosszú,
4. **Munkaszolgálat-országépítés** (M. F. I.) hangos kultúrfilm 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1938. évben készült, 400 m hosszú,
5. **Magyar falu művészete** (M. F. I.) hangos kultúrfilm 2 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1938. évben készült, 610 m hosszú filmeket, mint Magyarországon készült, magyar nyelvű mozgófényképeket.

d) **Előadásra alkalmasnak találta, de eltiltotta, hogy azon 16 évesnél fiatalabb korúak jelen lehessenek:**

A láthatatlan sugár (Invisible Ray) (Universal) hangos dráma 5 felvonásban, az Universal filmgyárban 1935. évben készült, 2.088 m. hosszú mozgófényképeket.

e) **Az engedélyokirat kiadását megtagadta:**

Egy párisi ház (Derrière la facade) (Művészfilm kft.) hangos dráma 5 felvonásban, a Regina filmgyárban 1939. évben készült, 2.493 m hosszú mozgófényképtől.

f) **Külföldre kivinni engedélyezte:**

1. **Három város versenye** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 47 méter hosszú,
2. **Geyzír** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 16 m hosszú,
3. **Mezőgazdasági ipari kongresszus** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 30 m hosszú,

4. **Magyar világhíradó 769., 773., 780. sz.** (M. F. I.) hangos riport 3 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1938. évben készült, 806 m hosszú mozgófényképeket.

Budapest, 1939. évi július hó 15-én.

Dr. Szöllőssy Alfréd s. k.
elnök,
miniszteri tanácsos.

KEDVEZMÉNYES UTAZÁS SZEGEDRE

Az illetékes hatóságok a legmelegebb támogatásban részesítik Szeged nagy nemzeti kulturális megmozdulását, a **Szegedi Szabadtéri Játékokat**. Az ünnepi játékok idejére nagyszabású utazási kedvezményeket engedélyeztek az egész ország területéről nemcsak a **Magyar Allamvasutak** összes vonalain, hanem a szárnyvonalakon és a DGT és MFTR hajóin, valamint a szegedi autóbuszjáratok vonalain is. A külföldiek részére már július 21-én életbelépett az 50 százalékos utazási kedvezmény, ugyancsak a rendkívüli vízummentesség. A vízummentes utazáshoz szükséges igazolványok beszerezhetők az **IBUSZ** valamennyi irodájánál, a legtöbb nagyobb utazási irodánál és a **Szegedi Szabadtéri Játékok** központi irodájánál (Szeged, Aradi-u. 8.). A vízumigazolvány birtokában Szegedre érkezők útlevelét Szegeden utólagosan láttamozzák. Július 26-tól, szerdától az ország területéről a belföldiek részére is érvénybe lép az utazási kedvezmény, amellyel augusztus 15-ig lehet Szegedre utazni, a kedvezmény a visszautazásra július 28-tól augusztus 17-ig érvényes. A félúru utazáson kívül további nagy kedvezményeket engedélyeztek, az egyes előadásokra a nagyobb városokból filléres ünnepi vonatokat indítanak Szegedre. A szegedi ünnepi játékok július 28-án kezdődnek, **Voinovich Géza** költői művének, a Magyar Passiónak bemutatásával, a következő nap szombaton, július 29-én, a **Bizáncot** mutatják be, vasárnap, július 30-án **Az Ember tragédiáját**. A megnyitó előadásokat összekapcsolják hármass ünnepséggel. A megnyitóelőadás előtt, 28-án **Klebensberg** Kuno grófról emlékeznek meg; emlékbeszédet mond dr. **Varga József** iparügyi miniszter, Szeged országgyűlési képviselője. 29-én **Jaross Andor** felvidéki miniszter ünnepélyesen elhelyezi az árkádok fölé a visszatért felvidéki vármegegyek címereit, míg **Az Ember tragédiája** előadása előtt **Madách** Imréről emlékeznek meg és megszorozzák a **Tragédia** halhatatlan költőjének emlékművét, az árkádok alatt lévő **Nemzeti Emlécsarnokban**.

SZAKMAI CÍMTÁR

- Adler Ferenc moziberendezés és moziképviselet**, VII., Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 149—431.
- Agfaphotó**, V., Nádor-u. 12. T.: 110—190, 124—194.
- Alfa film**, VII., Erzsébet krt. 8. Telefon: 144—808, 140—028.
- Arany filmducco**, VIII., Dankó-utca 22. Tel.: 149—489.
- Atelier film**, VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 333—736. Raktár a házban.
- Aurora film**, VII., Rákóczi-út 4. Tel.: 136—036.
- alogh—Orbán**, VII., Hársfa-u. 6. Tel.: 132—940.
- Beregi Ernő adm. szerv. iroda**, V., Tátra-utca 15/b. Telefon: 311—537.
- Brügler Ferenc filmkölsönző**, VII., Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 138—031.
- Camera kft.**, VII., Erzsébet-körút 27. Tel.: 138—222.
- Cinema**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 337—570. Raktár a házban.
- Continental film**, VII., Rákóczi-út 12. Tel.: 133—532. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8.
- Deák film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 136—635. Raktár a házban.
- Diatyp laboratórium**, VII., Rottenbiller-u. 19. Tel.: 145—304.
- Eco film**, VII., Rákóczi-út 12. Tel.: 342—976. Raktár: VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 342—984.
- Electra film**, XIV., Thököly-út 21. Tel.: 337—578.
- Elektrik kinotechnikai vállalat**, vetítógépek, hangleadó készülékek, vetítoszemek stb. legnagyobb raktára, VIII., Röck Szilárd-u. 18. Tel.: 344—782.
- Elit film**, VII., Erzsébet-körút 24. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8.
- Engel Fülöp**, V., Sas-u. 7. Tel.: 184—005.
- Farkas J. M.**, VIII., József-körút 19. Tel.: 132—805.
- Fehér Endre**, VII., Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 135—696.
- Filmatyp laboratórium**, XIV., Szentes-u. 60. Tel.: 296—371.
- Filmcenzura**, IV., Eskü-tér 6. Tel.: 183—072, alemn.: 183—073.
- Filmexpress kft.**, VII., Erzsébet-körút 9. Tel.: 133—671, 133—672.
- Filmértékesítő**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 333—797.
- Filmfotó üzem**, VIII., Röck Szilárd-u. 11. Tel.: 130—805.
- Filmkamara**, VI., Bajza-u. 18. Telefon: 220—855.
- Filmservice**, VII., Erzsébet-körút 9-11. T.: 144—888, 131—415.
- Fox film**, VIII., Rákóczi-út 9. Tel.: 139—437, 131—658. Raktár: VI., Liszt Ferenc-tér 6. Tel.: 139—437, 131—658.
- Gevaert**, V., Deák Ferenc-tér 3. Tel.: 180—318.
- Grawatsch Ottó**, VIII., József-körút 71. Tel.: 145—193.
- Güttler Antal**, lásd: Palatinus film.
- Gyimesy Kásás Ernő**, a MAGYAR FILM kiadóhivatali főnöke, XIV., Semsey Andor-u. 5. Tel.: 499—752.
- Hajdu film**, XI., Horthy Miklós-út 70. Tel.: 258—058.
- Hamza film**, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297—999.
- Hangosfilmgyártó kft.**, VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 144—808.
- Harmonia film**, VII., Akácfa-u. 7. Tel.: 135—287. Raktár: VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 142—984.
- Hebel Gyula szállító**, VI., Váci-út 1. Tel.: 115—947.
- Helikon filmvállalat**, VIII., Röck Szilárd-utca 24. Tel.: 133—705. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8.
- Hermes film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 140—028.
- Herschdörfer J. filmvállalata**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 145—412.
- Hirsch és Tsuk**, VII., Dohány-u. 42. (Kamara mozi) Tel.: 143—835 és 144—027.
- Hunnia filmhelyező irodája**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 132—828, 132—888.
- Hunnia filmgyár rt.** (Filmipari Alap), XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297—999, 297—622, 297—085, Bingert János dr. ig.: 296—060.
- busz filmszállítás és kölcsönzés**, V., Bálvány-u. 2. Tel.: *180—876.
- Kamara**, VI., Bajza-u. 18. Tel.: 220—855.
- Kárpát film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 340—350. Raktár a házban.
- Kino film**, VIII., Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 136—942. Raktár a házban.
- Kodak**, V., Báthory-u. 6. Tel.: 114—158, 114—184.
- Kovács és Faludi laboratórium**, XIV., Gyarmat-u. 35. Tel.: 297—855. Synchron műterem: XIV., Gyarmat-u. 49/b. Tel.: 297—487.
- Kormos Miklós filmvállalata**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 133—036. Raktár a házban.
- Kovács Emil és Társa**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 145—948. Raktár a házban.
- Központi filmkezelő**, VII., Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 144—863, 139—990.
- Krupka filmgyár és laboratórium**, XIV., Bácskai-u. 29/b. Tel.: 496—741.
- Kultúr film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 137—438.
- Lajta Andor**, XIV., Thököly-út 75. Tel.: 297—076.
- Lux film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 143—195. Raktár a házban.
- MAGYAR FILM** VI., Andrassy-út 69. T.: 113—305.
- Magyar Film Iroda RT.**, IX., Könyves Kálmán-körút 15. Tel.: 146—346, este 7 órától reggel 9 óráig, valamint vasár- és ünnepnap: 146—343, játékfilmgyártás: 146—342, színészöltözők: 140—727, Inkey Tibor fényképész: 135—949, felirat-készítő üzem: 139—211. Híradókiadás: VIII., Szentkirályi-u. 25. Tel.: 145—510. Fényképezem: VIII., Sándor-u. 5-7. Tel.: 145—510.
- Magyar Film Otthon**, VI., Eötvös-u. 25/b. Tel.: 122 463.
- MMOE**, VIII., Csokonay-u. 10. Telefon: 136—005.
- Matador film**, VIII., Sándor-tér 2. Tel.: 132—774.
- Mester film**, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297—999.
- Metro-Goldwyn-Mayer**, VIII., Sándor-tér 3. Tel.: 144—424, 144—425. Raktár a házban.
- Milo film**, VII., Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 130—700.
- Mozgóképezem rt. kölcsönosztálya**, VII., Erzsébet-körút 45. Tel.: 144—487, 144—488. Raktár: VIII., Kun-u. 12. Tel.: 144—486.
- Magyar Mozgófénykép-gépkezelők Országos Egyesülete**, VII., Rákóczi-út 50. Tel.: 337—598. (D. u. 2—4.)
- Művészfilm**, VII., Rákóczi-út 40. Tel.: 340—397. Raktár a házban.
- New York kávéház**, VII., Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 131—980, 131—981.
- Objectív film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 330—793.
- Oktatófilm kirendeltség**, VIII., Csepreghy-u. 4. Tel.: 330—926.
- Oláh György gépészmérnök**, a Zeiss Ikon A. G. mozigépeinek képviselője, VIII., Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 349—933.
- OMME**, VIII., Csokonay-u. 10. Telefon: 143—013.
- Orbán—Balogh**, VII., Hársfa-u. 6. Tel.: 132—940.
- Pacséry László**, XII., Királyhágó-u. 16.
- Pajor Ferenc**, VII., Munkás-u. 3/b. Telefonhívó: 144—087.
- Pallas film**, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 279—999.
- Palló film kft.**, VII., Rákóczi-út 12. Tel.: 133—532. Raktár a házban.
- Pap film**, VII., Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 138—031. Raktár: VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 342—984.
- Paramount film**, VIII., Rákóczi-út 59. Tel.: 134—437, 140—522. Raktár a házban.
- Pásztor film**, VI., Nagymező-utca 22. Tel.: 123—773.
- Pátia film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 140—625. Raktár: VIII., Népszínház-u. 19. Tel.: 349—414.
- Pegazus film**, VII., Erzsébet-körút 7. sz. (Ideiglenes cím).
- Petsman Ferenc**, VIII., Mária-u. 19. Tel.: 136—449.
- Petsman László**, VI., Teréz-körút 3. Tel.: 112—890. Csillaghegy: 163—429.
- Photophon film**, VII., Erzsébet-krt 8. Tel.: 336—635.
- Phöbus filmkölsönző**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 131—562. Raktár a házban.
- Pictura film**, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297—999.
- Prizma film**, VI., Andrassy-út 68. Tel.: 122—345.
- Projectograph**, VIII., Rákóczi-tér 11. Tel.: 132—201.
- Radó István**, VI., Andrassy-út 68. Tel.: 122—345.
- Reflektorfilm**, VII., Sándor-tér 4. Tel.: 142—529. Raktár: VIII., Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 140—722.
- Rex film**, VII., Erzsébet-körút 8. Telefon: 131—562. Raktár a házban.
- Schilling Gyula**, VII., Rózsa-u. 33. Tel.: 141—009.
- Seidl és Veress laboratórium**, XIV., Thököly-út 61. Tel.: 297—775.
- Simonyi Vilmos mérnök**, a MMOE szakértője, XI., Fehérvári-út 147. T.: 257—110.
- Sláger film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 143—195. Raktár a házban.
- Standard film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 333—797.
- Star filmgyár**, VI., Vilmos császár-út 53. Tel.: 113—036. Gyártelep: II., Pasaréti-út 122. Tel.: 164—287.
- Székelly Sándor mérnök**, az OMME szakértője, V., Pozsonyi-út 40. Tel.: 292—506.
- Szénásy-Macskássy** színes trükkfilmek, IV., Múzeum-körút 1/b. Tel.: 380—027.
- Tobis film**, VII., Erzsébet-körút 16. Tel.: 143—411.
- Telefongyár R. T.**, XIV., Hungária-körút 126—128. Tel.: 297—930.
- Turul Szövetség Szépművészeti B. E.** vetítő mozgalmi törzs, VIII., Röck Szilárd-utca 20.
- Ufa film**, IV., Kossuth Lajos-u. 13. Tel.: 183—858. Raktár a házban. Telefon: 389—036.
- Ungár Sándor filmkölsönző**, VIII., Sándor-tér 2. Tel.: 132—774. Raktár: VIII., Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 140—722.
- Unitas film**, VIII., Erzsébet-körút 45. Tel.: 144—487, 144—488. Raktár: VIII., Kun-utca 12. Tel.: 144—486.
- Universal film**, VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 138—447, 138—448. Raktár a házban.
- Váci Dezső**, a MAGYAR FILM f. szerkesztője, Magyar Film Iroda, IX., ker. Könyves Kálmán-körút 15. Tel.: 139—211. Lakás: VIII., Üllői-út 42. Tel.: 136—386.
- Vitagraph**, VII., Erzsébet-krt. 34.
- Wamoschér Béla dr. filmvállalata**, VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 137—438.
- Warner Bros. First National**, VIII., József-krt. 30—32. Tel.: 132—590, 142—464. Raktár: VIII., Népszínház-u. 13. Tel.: 144—317.
- Zenevezetők Szövetsége**, IV., Gerlóczy-u.